

NEMZETI ÚJSÁG.

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapító **Kultsár István** táblabíró, kiadja **Özvegye.**

Harmincezveadik év.

16. szám.

Pest, Bajtársó hava 25kén

1843.

TARTALOM.

Hazai napló. Kinev., halálozás. Korunk ügyei. (Népnevelés.) Fölzsolítás a Pesten föllállítandó prot. főiskola ügyében. Vidéki lev. Hevesből, (közgyűlés: egy táblabíró javainak zár alá tételési ügye, adó a kivétel, nádor ő fons., helyt. tanács, és megyék levelei, corteskedés elleni intézkedés), Biharból (országgy. választmány munkálata); Erdélyből (a jan. 16 orsz. ülés). Róvid közlések. Nagrádból (táncz- vig. jótékony célra, időjárás), Sz.-Fejérvárról (gyilkosság).

Külf. napló. Szerb-, Francia-, Angol-, Olasz-, Portugall-, Lengyelország, Belgium, Schweiz. — Róvid közl. Francia-, Angol-, Spanyol-, Olasz-, Poroszország, Dania, Columbia.

Sajtó-ör. Kisfaludy Károly minden munkái. Dalfűzér.

Lapvizsga. Jelenkor, Világ, Pesti Hirlap.
Társalgási terem. Új posta-rendszer. Hiv. jel. az iparegyesület-, vizgyógyintézet-, hangász- egyesület- és nemzeti színházról. Aprólékok. — Hirdetők.

HAZAI NAPLÓ.

Kinevezés. A nm. m. kir. udvari kamra a nádszeghi kir. sóhivatalnál megüresült beszedő-tisztségre Ha u k Alajos ugyanott ellenörkődő sómázsamestert alkalmazá.

Halálozás. P o o r János nádszeghi sómázsamester febr. 2. meghalt.

Korunk ügyei. (Népnevelés. I.)

Ha a kor kívánatát, a haza szükségeit, s az emberiség iránti kötelességeket tekintjük: a népnevelés teendőink sorában legelől tünik föl előttünk, és e pillanatban fájdalommal telik el keblünk, midőn a mohón fölkapott tárgyak seregében a népnevelési ügyet még mindig az utócsapathoz vetve látjuk. Mi hazánknak üdvét csak ettől tudjuk föltételezni, meglevén győződve, hogy sem szabad föld, sem ösiség s majoratus eltörlése, sem abüntető rendszer javítása nem boldogítand bennünket, míg a nép állatóságából föl nem emeltetik, s mint ember és polgár érteni és érezni nem fogja viszonyait, s ezekből származó kötelességeit és jogait. Honfiak! nem mindig szükkeblőség és tespedéshez szító kedély az, mi a népszerit indítványokat a zöld asztalnál megbuktatni szokta, hanem tiszta hazafini indulat és józan alapokon épült politikai hit, hogy t. i. nem érett meg s nem bír még el annyi jót a nép. Nekünk legalább erős meggyőződésünk, miszerint csak olly törvények, olly nemzeti institutiók lehetnek czélszerűek, mellyek az erkölcsökkel összehangzásban állnak; és ha jobbak a törvények, mint az erkölcsök, szükséges, egy olly szerencsésen talált ponton egymásba fogódzniok, mi által ezek is amazok után emelkedhessenek. Egyébiránt valódi értelemben vett jó törvények, csak erkölcsileg jó népeknek üdvések, kártékonyak veszélyhozók ellenben azoknak, mellyeknek nincs elég morális erejük a jónak elfogadására és követésére. Spartat Lykurg vastörvényei nagygyá és erőssé tevék, Kreta velük nem boldogulhatott. S ime itt tünik föl hódolva tisztelt kormányunk bölcsessége, melly, míg mi a legkényesb érdekek fölizgatásával hazafit hazafinak, testvért testvérnek ellenségévé téve, a közös anya szívét széttejjük, bajaink gyökéhez nyul, s a nevelés czélszerű elintézésében keres azokra gyógszert. Kinek nem derült kebele, hazafini öröme a mint a hirlapok hasábjain olvasás, hogy fölséges urunktól nem csak néptanító-képző-intézetek, hanem a népiskolák lényeges javításán kívül, még ipariskolák föllállítása is szándékolatik? Azonban nekünk sem szabad összedugnunk kezünket, hanem, kik leginkább ezen ügyben a tapasztalás me-

zején állunk, a közjó érdeke által kötelezve vagyunk tapasztalataink és nézeteink közlésére. Igaz, sok jeles értekezés jelent meg a hirlapokban, sok ékes beszéd mondatott a megyei teremekben a népnevelésről; mindazáltal e komoly tárgynak megvitatása bevégezve épen nincs, sőt még kezdve is alig van. Ez ösztönzött, sőt kötelezett minket, hogy a népnevelésről irt, s már régóta kéziratban heverő értekezésünket az időszaki sajtó által közzé tegyük. A jó rend kedveért három kérdést állítunk föl: A) Milly állapotban vannak jelenleg és miért népiskoláink? B) Mikép kell és lehet átalakulniok? C) Mi kötelességük azoknak, kik a népiskolákkal hivatalos érintkezésben állnak, addig is, míg máskép alakítatnak?

A) Milly állapotban vannak jelenleg és miért népiskoláink?

Minden czélszerű iskola a következőket mulhatlanul föltételezi, ugymint: tanult, jó erkölcsű tanítókat, a tanítóknak illő rangot, élelmezést, alkalmas lakot, iskolaszobát, tanítványokat, jó könyveket, lelkes fölügyelő hatóságot.

Mi a néptanítókat közönségesen falusi mestereknek nevezzük, s megszoktuk már himni, hogy ezen kifejezés a tudatlansággal, durvasággal rokon. Tagadni a valót általában nem lehet; de az okokat tudunk, miért e tisztés és érdekes hivatal többnyire olly méltatlan emberek által képviseltetik, lehet is, szükséges is. Ennek véleményem szerint két oka van: az egyik azon nyomorú állapot, mellyre néptanítóink hazánkban kárhoztatvák; a másik, mestereinknek segédtanítóikat (praeceptor) szabad választhatási joga. Az elsőnek szükséges okozata, miszerint tanult s önböcsüket érező ifjak a mesteri hivatalt kerülök, s készek bár mire előbb, mint erre szánni el magukat, csak nagyobb morális botlások, vagy más rendkívüli esetek kényszerítnek egy kettőt ezen hivatalban keresni menedéket. A második, vagyis a szabad választhatási jog, fölhatalmazza a mestert egy személyben kettőt egyesíthetni, t. i. segédtanítóval szolgál; és itt fakad forrása mestereink tudatlanságának, műveletlenségének. Ugyanis olly segédtanítókat fogadnak ök, kik az iskolán kívül barom-óljaikat is ellássák, fát vedjanak, kasszáljanak, kapáljanak, és kezdetben a praeceptor névért még fizessenek is. Haladnak az évek, a praeceptor a gyermekeket ki tudja hallgatni, elébük tud írni, egy kis számvetés, orgonálás is ragad annyi hallás-látás után rá; és ime készen áll a mester, a tanító, kire az anyaszentegyháznak gyenge csemetéi, a hazának legföltöbbs kincsei bízati fognak. A jó tudó, néhány pint bor, egy pár atyafi, vagy ismerős a faluban háttérbe kényszerít a mesteri csődök alkalmakor mindent, s kivívja részére az igényelt, de nem érdemelt hivatal. Ez oka annak is, hogy szaporodnak a mesterek, mint új holdkor a gombák, kik nem csak a hivatal-vadászásban, de a megtartásban is alacson, sőt gyakran szemtelen módokra, ugymint a gazdákali koresmázásra, éjezésre, hol szöllő hegyek vannak, pinczékről pinczékre járásra, kelésre, és másra is vetemednek. E demoralisatiót hathatósan elősegíti a jegyzői hivatal, melly öket majdnem minden héten egyszer, kétszer bíró uram asztalához ülteti, hol a közdolgokról tanácskozások, mellyek többnyire csak ti-

tuli bibendi, a helység rovására több pintes áldomás fejezi be. Azonban e sorokat nem akarom olly általánosan érteni, mint ha mestereink között épen nem volnának értelmes erényes férfiak; vannak igen is, kiket én, mint hazám s anyaszentegyházam érdemteljes fiait, tisztellek, s sérteni korán sem akarok.

Mestereinknek nincs illő ranguk. A rang alatt értem azon tekintetet, és tiszteletet, mellyre a polgári társaság a hivatalos személyeket, mint ollyanokat nem csak méltatja, hanem jogositja is. Ha a mestereket ugy tekintjük, mint tekintenünk kell, egy részről mint egyházi szolgálókat, kik a lelki pásztoroknak az isteni szolgálatokban segéd munkatársai; más részről mint néptanítókat, kik által kell kifejlődni a természet nyers fiaiból a ferde fogaimak által meg nem romlott, a puhaság által el nem tekozlott, még ép erőben szunnyadó nemzeti erénynek és boldogságnak: létezhetnek-e a hazában érdekesb hivatalnokok? És mégis mennyi megvetés, mindenektől lenézés az ő sorsuk! Némelylek a mesterek morális hiányaikra mutatnak, s onnan származtatják megvetetésüket; de én az élet könyvében ezen kívül még mást is látok. Látom ama hármast önkényt, mellynek rettenetes sanctiója a polgári halál, vagy is becsület, hivatal, kenyervesztés; t. i. a községét, uradalomét, plebánosét. Ovatosnak kell lenni mindig a mesternek, hogy az öreg bíró, v. más előkelő gazdát a faluban meg ne sértsen, gyermekét az iskolában érzékenyen meg ne fenytse; különben a sok komából, sógorból mindenható párt alakul ellene, melly nem csak a plebánost, nem csak az uradalmat, de védésében még a vármegyét is kifárasztja. Ha máskép nem sikerülnek megtámadási, csekély telkét és rétét helyezi hadi állapotba, és a setét éjeken barnaival ugy lepusztítja, hogy előbb utóbb az éhség kényszerítendi a tovább költözésre. — Az uradalmi tisztt megunja az írást, resteli a tized- vagy hegyvámbeszedést, néha vadászni akar menni: hivatja a mestert, és a mesternek becsülete, s kenyere érdekében fekszik az alázatos megjelenés, hetenkinti írás, tizedelés, hegyvámolás, sőt néha még a jó lövés is. Szóljon föl a plebános, nagy kárával ingerli magat ellen az uradalmat, a bajon mégis keveset, vagy épen mitsem segít. Végre nem kevesbé nyomasztó principalisaik önkénye; mert tegyük keblünkre kezünket és valljuk meg, hogy mestereink, kivéve némelylek helyeket, nemcsak egyházi, hanem papszolgák is. Ök, mint hajduk, állanak néha munkásaink után, ök járnak mint pinczerek, pinczéinkbe, ök szolgálnak, mint inasok, valahányszor vendégeink vannak, asztalainknál. — Férfiak, kiket ennyi önkény nyom, számolhatnak-e tiszteletre? Vagy az önkény szolgálja előtt meg fog hajolni ennek az illő tiszteletet megadó? Mig tehát a mester e hármast önkény alól ki nem vétetik, mig viszonyai a község, uradalom splebános közt törvényesen meg nem határozatnak: addig illő tekintete soha nem leend.

Minden rangbeli személynek rangjához illő lak, s hivatalos eljárásához alkalmas helyzet kívántatik. Fölösleg talán emlitenem, hogy többnyire falukon a mesterlakok alacson, nedves és setét lyukak, hová egy művelt férfit csak a legnagyobb fergeteg kergethetne be; azért illy viskók magukhoz ha-

sonló férfiakkal maradnak fön. Elképzelhetjük, milyen lehet illy helyeken az iskolaszoba: egy setét gőzös börtön, melybe ököl nagyságú, egy, vagy két félig üvegzett, félig papírossal betapasztott lyuk ereszt világot. A falnál, mint a koresmákban, hosszú asztal, mellette pad, sőt vannak helyek, hol az iskolás gyermekek anyjoknak kis fejő-, vagy lábszékeiket viszik ülés végett a minden pad és asztal nélkül szűkölködő iskolába. Több helységben pedig iskolaszoba sem létező, egész tél hosszában a mesteri családdal egy szobába szorítják a gyermekek, hol a föltett kalapokkal ki- s bejáró falbeliek-től, házi cselédektől, családi viszálykodásokból gyöngye szívükbe mérget és nem erényt szívnak be.

Az anyagi élet szükségéi a legműveltebb lelket is szárnyaszegetten ejtik a porba. Kinek minden nap ujjával kell kikaparni a földből eledelét, annak egész valója, lelke, szíve azon hanthoz tapasztva, mely neki táplálékot nyújt. Azért olly hivatalnokokat, kiknek rendeltetésük szellemileg hatni a nemzetre, nehogy az anyagi élet bokros gondjai alatt eltörpelve, kénytelenek legyenek inkább önmagukról, mint hivataluk kötelességéről aggódni, tápszerekkel eléggé ellátni szükséges. Mestereinknek egyenesen ez rendeltetésük; de jelen állásukban annak pontosan csak úgy felelhetnének meg, ha Isten a szerint gondoskodnék róluk, mikép Iliésről Karib pataknál gondoskodott. Egy pár hold föld, néhány köből gabona, ez is többnyire fölözet, vagy rosta alja, egy két forint jegyzői bér — ez mind, miből a mesternek élni, magát, nejét, gyermekeit ruházni, cselédit fizetnie kell. Azért kénytelenek kaszát, kapát venni, s tettel tanusítani, mennyire rajtuk Isten átká, mely e kép mondatot ki: véres verejtékekkel keresd kenyeredet; már pedig a kapa, kasza, író toll, iskola, orgona költséges dolgok lévén, az iskolai számításban egy öszletbe nem vonhatók.

Az iskolába tanítványok szükségesek; hogyan álljanak ezekre nézve népiskolánk, miután országzerte tudva van, hogy egész tavaszon, nyáron, őszön át az iskolafalat, vagy magán hallgatnak, vagy tyúkok ülnek és tojnak ott, honnét a haza minden üdvöt várja, és Századunkban e bajt okaival együtt nem egyszer olvashatók, fölöslegnek vélem, a tudott mondottakat ismételni.

— s — ly.

Fölszólítás a Pesten föllátható prot. főiskola ügyében. Épen két éve már, hogy a dunamelléki reform. egyházkerületnek a pesti főiskola tárgyában fölhatalmazott választmánya e nagy és fontos ügyben fölszólítását közrebocsátá, és fölszólítja hitsorsosait, nyujtanának áldozatot egy nevelő-intézet alkotásához, mellynek alapzata a haladott kor igénye legyen s kúp-ablakán át végig derítse minden termét a polgarisodás napmelege; alkotásához egy intézetnek, mely az életet és műveltséget a tudománnyal közvetítse s a bizalomnak zálog-jel legyen, hogy a protestans magyar a nemzetélet központjából parragi térre kiszorítva nincs s mintegy külvárosi darabosságra kárthatva már többé nem lehet. — És fölszólítja minden honpolgárt, nyujtani segédkezést egy olly intézet alkotásához, mely hatalmas egy tényező leend, hogy Magyar-honnak fővárosa, mint kell és illik, magyarrá legyen; és fölhívja segélyre az emberbarátokat, kiknek szívükhöz a felekezettesség szűk keblü érzete nem férkezhetik, kik az emberben a testvért szeretik az emberi nem közös istenét akár-mely templomban imádja bár, kik tehát tudják, hogy a ki embert növelni segített, az emberiség isteni céljának áldozott s dicsőítette a mindenhatót.

És a főiskola ugyan még nem áll, de a fölszólítás még sem maradott süketelenül. — Szép a lelkesedés lángmelege. Teremt az, — míg a kitérés méhszorgalommal csak alkotni tud; de fa nem nőhet, gyümölcs nem érhet egyetlen éjnek átfordulatán; s hol a cél ollyan, hogy hozzá má-

ról holnapra jutni nem lehet, ott a kitérés szelid buzgalma talán még biztosabban ezélhoz vezet mint az ellobbanó lelkesedés. — 2438 részint aláírási iv, részint adakozó könyveeske közül, (mellyek beküldésének határideje még kitérve nincs) a nyomtatásban szétküldött két iv „kitérés” szerint önkényt 293 küldetvén be: ezeken már is 51,952 peng. ft. van aláírva, — az azótai beküldések itt még számításba nem jöhetnek.

És ha megemlékezünk azon pártfogásra, mellyre ügyünket a hatóságok melláták, ha végig tekintünk az aláírók névsorán, lehetetlen magasztos örömet nem éreznünk, hogy Isten kegyelme olly időszakot érnünk engedte, midőn a vakbuzgóság ideje lejárt, s ember embertől, honfi honfitól vallás-különbség miatt testvéri jobbát nem tagadja meg. — És ha már ezek szerint a fogalmazott tervhez hű esatlakozás, az aláírások haladása, s az ügyvezető választmány egyéb előkészítő lépései nem hagynak kételkedni, hogy a szeretet indulata, mellyen ez ügy reménye feneklik, hitünket meg nem hiúsítandja, van egy hatalmas eszme, mellyet a pesti ref. főiskolának indítványa költe föl, mellynek fölláthatását, a magyarországi protestantizmus illetes magasztoltsággal fogadja, s a sokat hiánytolt hon, melly annyiszor érezte a szakadozás átokkóstort, őszinte helyesléssel üdvözlé, — értjük a protestans két testvérfelkezet egyesülésének eszméjét, melly, ha férfias akaratunkhoz Isten kegyelmes áldása járul, — a magyarországi protestantizmusnak a mint régi vágyát teljesítendő, úgy jövendője épületének köszírtalapul szolgálhatand.

És az isteni gondviselés úgy akarja, hogy az ige — az unio igéje — mellyet a pesti főiskola tervezése költe föl, legelőször is azon főiskolában lépjen életbe; s a testvér két egyház egybeolvadása, mellyet mindkettejük egyetemes egyházi gyűlése a szentesítő „legyen” szóval már megpecsételt, ép ezen főiskolában lelje megtestesült magkövét. — Igen is, a tervezett főiskola, mellynek létesítése végett hitsorsosaink, honfitársaink, s minden emberbarát részvétét ezennel újra s növekedett reménnyel erősült bizalommal fölhívjuk, nem csak a reform. főiskola többé, s mi, kik e részvért esdeklő szótól emelünk, már nem csak a dunamelléki ref. egyházkerület választmánya vagyunk; hanem egyesült protestans választmány szól a hazához, szól hitsorsosaihoz ime sorokban, s a pesti protestans főiskola az, mellynek ügyében szónkat emeljük.

Vannak dolgok, miknek egyszerű neve erősb meggyőződést képes gerjeszteni, s hatalmas ösztön az ép kebelnek, mint az ékes szó minden özőne. Ilyennek véljük imez ügyet is. Azt tehát azon szent hittel ajánljuk a közrészvét pártfogásába, hogy mind azok, kik már eddig is áldozatkészséget bizonyítanak, áldandják velünk a gondviselést, melly eldarabolt erőnk egybeforrásának reggelét immár fölhozta reánk; kik pedig az ügyhez járulni még tartózkodtak, mivel a terv kivitelezésé talán erős bizalmuk nem vala, most immár meg nem tagadandják részvéteket; miután ha még volt valamire szükség, mi a kivétel reményét bizonyosságra emelje, azt egyesülésünkben még a legkétkedőbbek is minden bizonnal föltalálандják.

Minek bővebb kezességeül örömlőkre válik ügyünk barátait egy lényeges állapotáról értesíteni. Kezdetben ugyanis, midőn az első aláírási iver szétbocsátatának, a pesti főiskola ügyében fölhatalmazott választmány az aláírókat biztosítani kívánván, hogy áldozatjuk nem leend haszontalan, kijelenté, miképen az alapítványok kamatjai s a többi aláírások csak akkor lesznek befizetendők, ha a tervezett 250,000 pengő forint egészen aláírva, s a főiskola létesítésébiztosítva leend. — E biztosításnak célja világos, tudniillik az, hogy mit az emberszeretet nevelésre, még pedig nem másutt mint pesti főiskolában nevelésre szánt, az használatlanul nem heverend, hanem valósággal e célra fordítatandik. — Most tehát, midőn az egyesülés a már aláírások által előbb biztosított erőt annyira növelé, hogy a törvényes előzmények kieszköz-

lése után, a tervezett főiskolának nem csak elemi, alsóbb s közép osztályait azonnal létesíthetnők, hanem a fölsőbb osztályok létesítését is tetlegesen megkezdhetnők: az alulirt választmány abban állapodott meg, hogy mihelyt a tanítási rendszer iránt bejött derék pályamunkák egybevetéséből, a főiskola egész szerkezete kidolgoztatván, annak fölláthatására ö Fölségének kegy. jóváhagyását a törvény értelmében megnyerni szerencsénk leend: már összegyűlt, s még időközben gyűlendőnek remélt erőnkhez képest a pesti protestans főiskola fölláthatásához s fokkénti megnyitására azonnal valósággal hozzá fogandunk; minél fogva az aláírások eredeti lényeges föltétele, t. i. a tervezett főiskola valóságos megindítása teljesülvén, teljes bizalommal reméljük, hogy tervünk nagylelkű pártfogói között nem csak senki nem akadand, ki ígéretének beváltását a 250,000 p. ft. utolsó fillérének is begyűlésétől fölfüggesztené; sőt mindenki sietend aláírásának haladéktalan beváltásával a főiskola megindításához, mint nem csak az eredetileg tervezett, hanem azt jóval meg is haladandó pénzalap begyűjtésének legsikeresebb eszközéhez hozzá járulni.

Azonban, ha bár szentségtörésnek tartanók is hinni, hogy akadhasson ember, kinek a tervezett főiskola iránti jó akaratját az egyesülés magasztos eseménye meghűthetné, azon egyesülésé, mellyben a magyarországi protestantizmusra, s a szakadozott hon érdekegységére annyi áldásnak magva csirázik, sőt erősen meg vagyunk győződve, hogy ez a már létező rokonszenvet csak eleszteni képes, hol pedig még nem volt, teremteni fog: mindazáltal sem hozzánk sem szent célunkhoz nem illenek, mások akaratját az erkölcsi kényszerítésnek még csak árnyékával is illetni; miután tehát eredetileg nem egyesült az az protestans, hanem csak ref. főiskolára történt a fölszólítás, ezennel folyó évi június hónap 10dik napját olly módon tűzzük ki, nyilatkozásra határnapul, hogy ha találkoznék az aláírók között, ki a pesti reform. főiskolának, protestans főiskolává fejleménye miatt aláírását visszavonni akarná, azt a kitélt határnapig az alulirt választmányhoz alkalmitag vagy bérmentesen küldendő levél által bátran kijelenthesse; a ki azonban a kitélt módon nem nyilatkozik, annak mindenkitől alapos reménnyel várt hallgatása törvényes erejű megegyezésnek fog vétetni; s úgy általunk minden intézkedés mint minden további aláírás is a pesti protestans főiskola számára törtéendik.

Emberi értelem, s a dolgok fogalma egy mintára mind nem szorítható, s azért lehetnek, kik a pesti protestans főiskolára nem azon rokonszenvenvel gondolnak, minőt minden honpolgár keblében tenyészni ohajtanánk, de van még is egy, miben reméljük minden protestans, s ki ez ügyet a protestantizmus szempontjából tekint, velünk kétségtelenül egyetért: s ez az, hogy a magyarországi protestansoknak nincs becsesebb kincsük, mint ama törvényesített jog, miszerint iskoláikat önmaguk rendezik és kormányozzák; — ezen megbecsülhetlen jogot a magyarországi protestantizmus cserébe semmi engedélyért sem adhatja; ezen jognak — egy protestans főiskolának épen Pesten, a haza szívében fölláthatásával, — gyakorlatára hívnak föl a nevelés igényei, s velük a hon- és nemzet-szeretlem; ez visszhangot költend polgártársaink, hitsorsosaink nemes keblében, s az isteni gondviselés, melly napjainkban ép ezen terv által költe föl százados sírjából az egyesülés igéjét, az emberi nagylelkűség bőkezű áldozatiban nyilatkozik. — Költ Pesten 1843dik évi febr. 19kén a pesti protestans főiskola létre hozásában munkálkodó választmány, névszerint: Teleki Sámuel gr. elnök, Pronay Albert báró, Ráday Gedeon gr. és Fáy András helyettes elnökök. Ágoston József, Bakos Ambrus, b. Bánffy Pál, Bajkay Endre, Báthory Gábor, Benyovszky Péter, Dobos János, Dobos József, Erdélyi Ferencz, Fáy György, Fényes Elek, Fitos Pál, Fogarassy János, Ilkey Sándor, Kápczy Tamás, Karika János, Keck Dániel, Kossuth Lajos, Madarassy László, Magyar Kossa Sámuel, Markos Pál, Melczér János, Nagy István, Nyáry Pál, Patay

József, Polgár Mihály, Réso Eusel Sándor, Sárközy Kazmár, Schedius Lajos, Szabó Kár., Székács József, Szekrényessy Endre, Szeles Sámuel, Szilassy György, Tatay András, Taubner Károly, Török Pál, Vajda Péter, Varga Soma, és gr. Wartensleben Agoston választmányi tagok.

Vidéki levelezések.

Hevesből. Eger. Evnegyedek közgyűlésünket f. hó 13-án kezdék meg első alispánunk Brezovay József elnöklété alatt. A fardhatlan elnök mint munkás maga, munkaságra serkenté a Rendeket is: temérdek — ugymond — a végzendő tárgyak halmaza, de attól nem rettegek, mihelyt a t. KK. és RR. közremunkálását megnyerhettem. Lelkesítve ekép a Rendek, számos dolgokat intéztek el, mellyek közül híven mint szoktuk a következő érdekesbeket emeljük ki. A fóm. m. kir. u. kancellaria meghagyta a megyének, hogy mivel S. L. táblabírák az ismeretes hevesi hiliágást büntető perben többi társával pénzbeli bírságok s költségek megtérítésében elmarasztalva lévén, e marasztalásbeli summa kielégítésére olly kötelezvényt adott, s a fölperes megyei ügyész tőle elfogadott, melly esődkérdés alá esett — e szerint S. L. tb. minden javai záralá vétessenek. E k. udvari levél mellett N. F. királyi ügyészi helyettes vivott, a Rendek egész tömege azonban ellene, minthogy meghallgatlanul zárt alkotmányos jog sérelme nélkül rendelni nem lehet — mire az elnök alispán kijelenté, hogy bár mint ohajította volna, hogy a zárt rendelők. udvari levél illy körülmények között elfogadtassék, a többség határozatát kénytelen ekép kimondani, hogy e részben S. L. táblabíróval a kir. udvari levél közöltessék. Mire a királyi ügyészi helyettes a kinstár részéről, és a mennyiben a megyei fölperes tisztú ügyész vissza nem húzná, annak nevében is S. L. táblabíró javai eladásától, a vevőket pedig a vételtől ünnepelesen eltölté. A megyei főügyész azonban megjegyzé, hogy a tisztú ügyész hivatalába vágni a kir. ügyészi helyettesnek joga nem lehet s ovást nyilvánítt: — mindkét óvás jegyzésbe vétettek. — Olvastaték ezután nádor ő főnségének magyar levele, melly a színházra tett országos ajánlat befizetését sürgeti. — Ennek folytatában a nemzeti terhek kivetési kulcsát kidolgozó választmány jelentése olvastatott, melly az 1805-dik évi kulcsot ajánlja; ezt egyedül azon okfölből, hogy ott, a hol titkolódzason alapszik a vagyonszveírás, igazságot keresni képtelenség, jobb kulcskészítéseig elfogadtuk. — A nm. m. kir. helyt. tanács intéző levelére, melly a gyöngyösi járásban megkivántató esküttet megtagadja, ujlág fölirtunk. — Ugyanazon tiszt. helyt. tanács intéző levelét, mellyben az orvosok és seborvosok napi díjait hivataloskodásukban megtagadja, tudomásul vettük. — Ezután a húsár jöven szönyegre, azt, midőn két oldalról is jól megdöngödték némelly czéhellenségek, s midőn az elnök bennünket kerékvágásba utasított — meghagytuk. — Indítványoztatott, hogy a gyöngyösi járásbeli főszolgabíró a legközelebbi tisztújítás alatti kiesapongásokról legfölsőbb helyen vádolttván, ambár a mult törvényszékből a földadás vele ugy közöltetett, hogy feleletét minélelőbb a közgyűlésre adja be, mind ekkoraig be nem adván, ellene investigatio rendeltessék. Hídeg vérrel néztük, mint sürgettek rögtöni vizsgálatot még azok is, kik ellen szinte vizsgálódni kellene, s mintha ismét a fehér, és fekete tollas párt érdekei kezdtek volna fölelevenedni, — míg végre meggyőződtek a Rendek arról, hogy a törvényszék folyván be ez ügybe annak végzése ellen egyebet tenni nem lehet, mint határnapot tűzni ki, mi alatt a vádolt tisztviselő feleljen; és így minekutána a vádolt okokkal meggyőzte a Rendeket arról, hogy jövő közgyűlésnél elébb felelni teljes lehetetlen, az addigi elhalasztás neki megengedett. — Torontál levelét a fenylő törvényjavaslatoznak országgyűlés előtt minden hatóságokkal leendő közlése tárgyában pártoltak. — Fehér s más megyék levelei a sebes írók föllállítás ügyében, az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányhoz utasítottak; — ugy Aradnak a Duna s Tisza összekapcsolása tárgyában költ le-

vele is. — Elénk vita támadt azután, valljon az ítéleteket maga az eskütt, vagy az ítéző szbíróval együtt hajtsa-e végre. Határozatott: hogy minden lehető visszaélések s egy emberben megeshető hibák eltávolztatása végett — e gyűléstől fogva minden bírói ítéletek szbíró s eskütt által hajtassanak végre. A melly szóbeli perekben pedig a summa 200 pengő frt fölülhalad, a rendes bírói taxa fizetessék. — Nógrád, Gömör, Bihar, és Békés megyéknek levelei az érdemben, hogy az országos vásárokon az árulás kezdetét sz. György-naptól reggeli 7. sz. Mihály-naptól reggeli 9 órára határoztak, úgy az országos mint heti vásárokon pedig a kézműveknek a helybeli-ekre nézve elsőbbségi tekintet nélküli szabad árulását megengedték — elfogadtuk, s az illető megyéket tudósítjuk. — Nyitrának és Békésnek az előfogatok fölemeltetését jelentő leveleik tudomásul vétettek. — Torontálnak az iránt, hogy az országos követ instructió nélkül ne szavazzon; — a Hajdú-kerületeknek az egyházi szertartások magyarosítása végett irt leveleik a követi utasításokat munkáló választmányoknak adattak. — Csanád, Békés, Tolna levelei a marhadög elhárítása s beoltás érdemében méltányoltattak, s e részben is küldötség neveztetett. — Pozsony levele a szállásberek iránt elvileg elfogadtatott ugyan, sikeres intézkedés végett azonban küldötségre utasított. — Veszprémnek Zsoldos mezei rendőrségi könyvét ajánló levele pártoltatott 500 példány megvétele határozatván a veltesek pénztárából. — Ezután Torna, Komárom, Zemplén, Nógrád, Gömör, Temes, Zólyom megyéknek a vegyesházasságok ügyében irt leveleik, minthogy mi már a r. c. egyház e részbeni korlátozhatlan jogait elismertük, csak tudomásul vétettek. — Zalának Deák Antal halálát kesergő levelére kijelentjük szinte fájdalomt a derek férfiú elhunytá fölött. — Pestnek a föllállítandó prof. főiskola és hangász-egyesület pártolása tárgyában irt megkereső levelei a járásbeli sz. bíráknak adakozás beszédese végett kiadattak; — ugyanannak a kizsoltgált katonák haza bocsáttatása, s illő úti költséggel való ellátatása iránt legfölsőbb helyre tett lépését jelentő levele pártoltatott. — Torontál levele, — mellyben jelenti, hogy Károlyváros a magyar levelet visszaküldé, méltó boszorkodásra ingerlé a Rendeket s elhatározták, hogy mivel a magyar levelezés törvény értelmében egyedül az országon belől bír ugyan kötelező erővel, mivel mindazonáltal Károlyvárosnak nincs joga Torontált deak levelezésre kötelezni, annál kevesebbé a maga levelét az illendőség megsértése nélkül visszaküldeni, — e részben ő Fölsége az érdeklött városnak rendre igazítása végett megkeretni rendeltetett. — Vas megyének azon panaszát, hogy egy megyebeli gróf a megye által népnevelésre határozott pénzösszevből a reá vetett részt fizetni nem akarván, az elleue hozott bírói marasztaló ítéletet a fóm. m. kir. u. kancellaria megsemmisítette, nem pártoltak — nem pedig alkotmányos szempontból, mert egy megye soha sem határozhat terhet egyes nemesre, ha csak önkényt annak megajánlásába be nem egyez. Mégis csak jó ha kormány van, lám a sebes vágatásban nem látjuk, hogy mi okoztunk másnak sérelmet, és még is mi panaszkodunk, e mellett a rohanva haladásban majd magunk törjük nyakunkat, ha a zablá kissé vissza nem tartatik. — Kézsmárk városának azon kérelmét, hogy a kir. előadások között elsőbb helyre tűzessék ki a kir. városok szavazati kérdése, minthogy itt a nemzet indítványozási jogát láttuk a kir. propositiók elsőbbségi jogával collisioba jönni, különben is e tárgy érdemileg bővebb meghányást kívánna, választmányra utasítottuk. — Temesnek a katonai kihágásért legfölsőbb helyen nem nyert elégtételt tárgyában irt levele, a mennyiben a magyar ezeredekhez magyar tiszteteket ohajítana, elfogadtatott; azon javallata ellenben, hogy a kihágásoknak a katonai kormány részéről leendő megboszulásaig az adó tagadtassék meg, kissé nagyon is túlságosnak találattván nem pártoltatott, megkerestetni rendeltetvén mindazáltal Temes megye, hogy a kérdéses kihágás és netalan közbejött fenylő lépésekről megyénket tudósítsa. — Biharnak a kir. tized megtagadását tárgyazo, — Nyitrának a Borsiczky-perből eredett sérelmet illető leveleik vá-

lasztmányhoz utasítottak. — Krassónak a bányász-törvényszék német eljárása ellen emelt panaszára az ország belsejéből eredvén a törvény sérelme, fölirtunk ő Fölségének, hogy a törvényszéket a nemzet törvényei megtartására kötelezze. — Beregh is panaszlá a r. papátóli elválast indítványozó levelének maga helyére nem jutását. Valóban, mint irtózáttal hangzott e megyének tere-mében a szó, hogy a béke csendes századában találkozhatik testület, melly szakadást indítványozni merészel, fölforgatni a lelkiismeret szabadsá-gát, és épen akkor, midőn Magyarhon minden vallásfelekezete unióról gondolkozik, — nem lehetett mást várni, minthogy egyetlen egy szó sem legyen a vesztélyes indítvány mellett, s mindenki utalattal mondá reá az ítéletet: vettessek el, s irattassék meg Bereghnek, hogy igazsággal pártolni nem lehet olly indítványt, melly hazát s nemzetet öl meg. A mennyiben mindazáltal Beregh panaszolja, hogy törvényjavallatát tudató levelei nem jutottak a megyékhez, ha a posta libája miatt veszték el, ő Fölsége megkeretni rendeltetett a postaigazgatóságoknak rendre utasítása végett. — Varasdnak a kereszténységnek török általi nyomtatását panaszló, — Sz. Fehérvár, Pozsony s a t., a debreczen-fiumei vaspálya pártolása tárgyában irt leveleik választmányhoz utasítottak. — Gömör és Zala megyéknek azon levelei, miszerint jelenti, hogy ők Zágráb megyével mindaddig, míg az illy mozgalmak kellőkép semmisülve nem lesznek, minden közlekedést megszüntettek, — annyiban vétettek tudomásul, hogy Heves egyedül a Pesti Hirlap útján indulni nem akarván, mindaddig, míg e részben ő Fölségehez tett fölíratra kimerítő választ s így pozitív tudományt nem nyer, egy hatósággal a kellő közlekedést megszakasztani nem kívánja. — Indítványoztatott végre, hogy a követ- és tisztválasztások coriesek által a hazának legsúlyosb kopasztó rendszerei közé tartoznak s kártékonyabbak a mohácsi veszedelemnél, azért egy választmány neveztessek a korteskedések megszüntetésére szolgáló módok kidolgozására, melly indítvány melegen pártoltatván egy fényes küldötség neveztetett, mellynek tagjai gr. Keglevich Miklós, b. Orczy István, főt. Rutner Ferenc és Kovács Mátyás kanonokok, Almásy Pál, Gosztonyi János, Puky Mikl., Pappszász József, Eliássy István, valamennyi főbírák, fő-ügyész, és Schnee László jegyző. A kinevezett egyének érdekében fekszik olly módot javallani, melly a megyéből a méletyt mint a hitel fenéjét kiírta. — Ha gyűlésünk folytatában még érdekes tárgyak kerülendnek szönyegre, nem mulasztjuk el hiteles értesítésünket megküldeni.

Eliássy.

Biharból. N.-Várad, febr. 20. Az országgyűlési utasítást készítő választmány f. hó 6. kezdé meg munkálódását, első alisp. elnöklété alatt. Dolgozatának érdekeseb pontjairól akarom a t. közönséget tudósítani. Elfogadtattak, s pártoltatni határozattak a következők: 1) Pozsony városának az országgyűlési ingyenszállások eltörlését tárgyaló körlevele. 2) A telek-könyvek behozatása, a kölesön-biztoság, s hitel gyarapodása tekintetéből. 3) Egy nemzeti hitel-bank föllállítása, különösen az urbéri megváltások könnyítésére; mert a kényszerített megváltás el nem fogadtatott. 4) Az egy. és n. e. görögöknek a Gregorianum kalendariumra leendő szorittatásuk s még most is (!) az ünnepek kevesbitése, a vasárnapokrai áttétel által. a) 5) A tizednek pénzbeni megváltása: mert a tulajdon tekintetéből minden kárpótlás nélkül el nem törölthetett. 6) Sz. k. Debreczen városának a kir. vár. elrendezését tárgyaló körlevele, bizonyos megszorításokkal. 7) A házi adó elvállalása a készitetendő kulcs által meghatározandó arányban. 8) Az incapacitas eltörlése a nemzetiség tekintetéből olly módosítással, hogy csak benszülöttek, vagy honosultak birjanak szerzéseképességgel; nemesi hivatalokra pedig nem nemesek is alkalmaztathassanak. 9) Borsod körlevele. 10) Az ősiség, s vele a majoratusok s senioratusok eltörlése; a mi a fiscalitásokat illeti, azoknak a kormány által meghatározatandó

a) Hát az áldozó esőtörtők, s urnapja hogy fog vasárnapra áttétetni?

mennyiségben eszközendő megváltása. 11) A czéhek s egyedáruasság megszüntetése. — Terjedelmesebben a közgyűlésről tudósításom alkalmával. — A választmány 15-én végzé munkáját. A meghitt táblabírák eleinte számosan, vége felé mindig gyérebben jelentek meg*) elannyira, hogy a borsodi levélhez, midőn szőnyegre került, 9 — mond az elnökkel együtt kilencz — egyén szólott. — A háziadó tárgyalatát alkalmával, főt. F. M. kanonok ur a házi pénztárba történendő adózásban (általa elősoroltigen alapos okoknál fogva) meg nem egyezhetvén, más s bizonyára czélszerűbb adózás-módot ajánlott: adózzék t. i. mindenki vagyona-tól aránylag egy országos pénztárba, mellyből a kormány, az országgyűléssel atyainézetei szerint, honunkban a kereskedés, s ipar előmozdítására czélszerűleg intézkedjék **) De ez s vele több alkotmányunkon egyedül módosító vélemények, a többségnél viszhangra nem taltáltak. Megemlítésre méltó még, hogy az egész tanácskozás folytán bizonyos párt által bizonyos tartózkodás, s méltányosság gyakoroltatott — lehet, mivel a valódi Capo di Galloppio nem voltak jelen. — Közgyűlés mart. 6-dikán.

Erdélyből. (Jan. 16-ki orsz. ülés.) Elnök ő nmlga fölszólítja az illető egyéneket, hogy miután a múlt ülésben napirendre tüzetett a Hátszeg városa kérelme és 181%beli törvény-czikkek tárgyában készült fölíratok, ugy szintén az országos muzeum s tanácskozási terem nemzeti színházát illető fölírat és törvényjavaslatok összeolvasása, aláírása, megpecsételése és a k. biztos ő nmlgához leendő fölküldése, — már mind tisztába iratva föl is hozattak, a pecsétet adják elő; — mire a pecsétet előadattán, a két első fölírat összeolvasatva bepecsételtetett. Miután a Hátszeg városa sérelmei és az 181%beli törvényczikkek tárgyában költ fölíratok bepecsételtettek, elnök ő nmlga előrebocsátván, hogy hátra van még az országos muzeum, nemzeti színház és országos tanácskozási terem tárgyában költ fölírat és törvényczikkek megpecsételése, mire nézve, habár a szász törvényhatóságok követői mást jelentettek is, nem látja szükségesnek, hogy azon óvást a KK. és RR-nek tanácskozás tárgyaúl kitűzze, minekutána a közelebbi ülésben olly nagy többség jelentette ki magát az iránt, hogy a Rendek teljességgel semmi jogát nem látják arra a szász törvényhatóságok követeinek, hogy a pecsétet eltartóztatassanak, miszerint ezen fölírat és törvényjavaslatok megpecsételése is, minden kétségen kívül megfog történni; — azonban minthogy Szeben-szék követe Schreiber Simon egy olly nyilatkozatot tett, melly eddigi nyilatkozataiban illy tisztán nem volt látható, az iránt, hogy a KK. és RR. megnyugtatóra a constatus kitétel által teljességgel a szász követek a curiatum votum gyakorlatába belépni nem kívánnak, s ezen nyilatkozatát a többi szász követek is pártolással magukévá tették, reméli, hogy ez által a KK. és RR. e tárgybeli aggodalma megszűnt; fölszólítja azért a KK. és RRket, hogy az iránti nézeteiket nyilvánítsák, s ha részükről is ugy találják, hogy a főnebbi nyilatkozat által az aggodalom e tárgyban megszűntetve van, azon esetben fogadják el az ellenvéleményt ő Fgéhez leendő fölküldés végett. Mire a KK. és RR. határozták: a constatus nevezet, mint polgári alkotmányunkba semmi esetre nem illeszhető, merőben törvény- és alkotmányellenes kitétel, nem ok nélkül szülte a KK. és RR. előtt azon aggodalmat, hogy ez által polgári alkotmányunk alapjaiban megrendítetténi intéztetik, a mennyiben az a curiatum votum megállapításának — mellyre törekvésüket a szász követek több rendben nyilvánították s melly iránti kérelmük még most is a rendszeres biztosság előtt áll — mint első talpköve tétetnek le; mindazáltal, miután a szász követek önkényt és tisztán kijelentették azt, hogy ez által a curiatum votum gyakorlatába lépni nem kívánnak, ezuttal

*) More patrio. Szerk.
**) Lapunk indítványához közelítőleg. Szerk.

aggodalmuk eloszlatatván, a beadott ellenvéleményt azon nyilvános kikötés és határozat mellett elfogadják, hogy ezen kitétel soha és semmi szín alatt erősségül és alapul, semmi jog, jelesen pedig a curiatum votum követelésére ne szolgálhasson, és föl ne használtathassék; meghatározatván egyszersmind az is, hogy ezen alkotmány-ellenes kitétel, csak mint formasági kifejezés is nem használható, nem levén annak polgári alkotmányunkkal egyeztethető semmi törvényes értelme és jelentése; a miért is mindazon írományok, mellyek az országgyűlési tagok által — legyenek bár azok valamelyik nemzet összes képviselői — az országgyűléshez beadtnak, s a constatus nevezetet foglalják magukban, az ország rendei által el nem fogadhatók. A mi pedig a nevezett ellenvélemény belső érdemét illeti, arra nézve a KK. és RR. a fölterjesztendő fölíratban a következőket látták szükségesnek megjegyzésképen említeni: a mi illeti először a muzeumra tett különvéleményt, erre nézve a KK. és RR. ugy látják, hogy arra még akkor sem lenne szükség észrevétel tenni, ha a ns szász nemzetre is az e részbeli rovattal kiterjeszteni kívánták volna, mert azok, mik a különvéleményben e tárgyra mondatnak, nem ellenvetések a KK. és RR. határozata gyengítésére, hanem inkább önmenségek arra nézve: miért nem kíván a muzeum föllállításában a szász nemzet részt venni? A mi az ország házára nézve az ellenvéleményben tett azon észrevételről: hogy valámig az 1891beli 10dik és 11dik t. czikkkel mindenkor tetszése szerint oda hívni egybe, a hová jónak látja, addig szükség fölötti országos teremről intézkedni, mert ez által ő Fölsége joga koczkaztatik; erre nézve a KK. és RR. a fölírat azon szavaira kívánnak hivatkozni, mellyekkel tisztán kifejezik azt, hogy ő Fgének ezen törvényes jogát nem kívánják teljességgel kérdés alá hozni. Továbbá az országos tanácskozási terem építésére tett rovatalbeli részesedés mértékére nézve az mondatik az ellenvéleményben egyfelől: hogy a két nemzetnek nem volna joga a harmadik nemzet megegyezése nélkül reá rovattal tenni; másfelől pedig a részesedés mértéke iránt tétetik észrevétel; erre nézve a KK. és RR. azt jegyzik meg: hogy miután az 1791beli 11dik t. czikk tisztán elhatározta azt, hogy az országgyűlési határozatokban az individualis szózatolás dönt, curiatum votumnak helye nem levén, az első ellenvetés önkényt elenyészik; a mértékre nézve pedig ugy találják a KK. és RR., hogy sokkal kisebb mértékben terhelhetik az egy harmaddal a szász nemzet, mint ha contributio vétetett volna föl mértékül, mert ezen esetben az egy harmadnál bizonyosan nagyobb mértékben kellett volna részesednie a rovatalban; s így a KK. és RR. még kedvezéssel voltak a szász nemzet iránt akkor, midőn azt csak egy harmadban akarták részesíteni. A mi a különvélemény azon ágát illeti: hogy a fundusok összezavarása által a szász nemzet a muzeumra és talán a színházra is adózásra szoritatték, erre nézve a KK. és RR. a fölíratban föllejtendőnek határozták, miszerint a Rendek határozata által tisztán ki van fejezve az, hogy a szász nemzet által fizetendő azon egyharmad t. i. a 20,000 p. forint, a maga épségében megtartatván, arra fog fordítatni, a mire rendelve van, t. i. hogy abból az ország háza építessék. Végre az ellenvélemény azon ágára nézve, hogy a rovatal a magyar és székely nemzet kebelében csak azokra tétetett, kik adó alatt nincsenek, csak annyit kívánnak megjegyezni a KK. és RR., hogy a városok is adó alatt vannak, még is ezen rovatalban önkényt résztvesznek. Melly észrevételek hogy a fölíratban megemlítésenek, határozatott, valamint az is, miszerint alázatosan kéretessék meg ő Fge az iránt, hogy mind addig, míg a függőben levő több nevezetes tárgyak, jelesen pedig a systematica deputatio, magyar nyelv, országos muzeum, nemzeti színház és országos tanácskozási terem tárgyában, és a szemelvények útján alkotott törvényjavaslatok törvényczikké válhatnak, az országgyűlés berekesztése idejétkégyesen meghosszabbítani méltóztassék. (Vége köv.)

E. H.

Rövid közlések.

Nógrádból, febr. 22. „A népen segíni kell, segítve lesz, bár mibe kerüljön is. De hát azoknak sorsa ne legyen-e enyhítve, kik hozzájuk legközelebb állanak? kik sorsuknak, s vissza-lyaiknak mindennapos osztályosai — a jegyzőké? Ezek valának a többek között szavai egy B. Gyarmathon tartatandó tánczvizgalom szétküldözött hirdetésének, s minden résztvevő kebel sietett, nem a táncz végett, hanem hogy a jegyzők öreg napjain, s hátrahagyott özvegyeiknek leverő sorsán enyhítve legyen: sietett minden emberbarát, mert ha máshonnan nem tudá, tudatá vele a hirdetemény, mikép a jegyzői nyugdíj-intézetnek pártoló főnöke Horváth Elek, a kékkeői járás főbírája. Már az igaz, — Nógrádban minden jó, és nemes csak addig nélkülöz gyámolt, míg szerencse csillaga H. E.-hez nem vezérli. Köszönje is az intézet, hogy igazgatójaul e méltán szeretett, méltán becsült nagy név vala kítűzve; mert máskép nem gondolom, hogy belepti jegy 270en fölül, sors-szám 700on fölül elkelt, s a tisztá haszon 200 pengőforintig rúgott volna. Tudniillik, ki ne adóznék jó czélra édes örömet, midőn a fölszólítás tiszta kebelé, a vezérlet tiszta jellemé, a kezelés tiszta kézé? — A tánczról sokat nem mondhatok. Derült, s nyugodt arcot, fesztelen vigalmat, búfelejtést, meglegedést láttam mindenfelé, s — jegyzőink becsületére legyen mondva — illedelmes mulatást. A szelidebb kor minden osztályhoz simul, s most minden év ujabbán czafolja apaink axiomáját: „Cantores — humores.“ Maga az ő B. a l, ha becsületes érzet van benne, örvendve pillanthatott e neki tett áldozatra.

— Telünk is farsangolni ment valahová, s félő, hogy mamoros fővel térendve vissza — sok izgagát, s zavart okozand. Jövő majusban csak egy napot ohajtatdjon is pótlékul mosti távolléteért: legalább annyival kevesebb lesz boránk, mennyivel e szép napok hamarabb és többször esalják a pinczékhez Prisznitz antagónistait. 31.

Sz.-Fejérvárból. Adony. Febr. 8. borzasztó eset jött tudomásunkra. Egy 17 éves porlyány kiment a hegyi pinczébe ebéd után, a munkás családnak egy korsó bort hozandó. De a várva várt lány többé nem érkezik vissza, — s 3 óraker a szőlők között egy árokban, fölső ruháitól fosztottan halva találtatott. Csodálatos, hogy olly helyen, hol egyebiránt majd mindig emberek járnak, s alig száz lépésnyire két ház is teli van lakosokkal, a gyilkolás senkitől észre nem vétetett. De az isteni gondviselés a gonosztevőt csak hamar kézre szolgáltatva. A gyanú egy Pécsről Pest megyébe születéshelyére utazott s Adonyban szállásolt lovas katonára esett, ki szigorú nyomozás után felelőség alá vonatva, megvallotta, hogy ő, baromi indulatának engedve, az esdeklő ártatlanon erőszakot tett, és hogy elkövetettirtózatossága napfényre ne jöhessen, a kinlódó leány nyakán tipródott, míg csak lelket gondolt abban lenni: ezután minden fölső ruhájától megfosztá, azon szándékkal, hogy majd útjában valahol eladandja azokat; de féltében, pár nyak-kendő magánál megtartván, a többi a legközelebbi épület háta mögé dugá, hol azok meg is találtattak. Azt is nyilvánítá még az istentelen, hogy, ha szerencsésen haza érhetett volna, édes anyját, mostoha atyját s talán ő hozzátartozót végzendett ki a világból.

KÜLFÖLDI NAPLÓ.

Szerbia. — Zimony, febr. 12. Folyó hó 10. Belgrádban új forradalom fődöztetett föl, melly a Miloš hg palotája alatti puskaporos pinczét — hol épen tetemes mennyiségű puskapor létezett — akarta 11-én éjjel légbe vettetni, hogy Szerbiának mostani hatalomtartóit egyszerre kiirtsá. 18 lázadó fogattaték el; — mi történt velük, nem tudhatni; — az elfogottak között mint állítatik Ljubicza hgnőnek egy atyjafia is van.

Francziaország. — Paris, febr. 10. Thiers barátainak ügykezeteli a ministeriumot Molé hasznára szétosztatni, meghiusultak, mivel maga Molé gr. nem volt elég munkás Guizot urat Thiers részére megnyerni. — Komolyabbak az angolok- és spanyolokkai össze-átközések, mivel a kereskedés és ipar legbensőbb

érdekeit látszanak összebonyolítani, Espartero-nak vannak itt barátai, de a három ministerialis vetélytárs Guizot, Thiers és Molé ellene vannak, mert tudják, hogy Franciaország ellensége, s hogy ő és tisztai kara, valamint a madridi tőzsérek, pénzügyelők, és arguelligisták Anglia lekenyerezetei.

Paris, febr. 10. Nehány nap előtt küldötte a kormány a költségvetést a követ-kamarához. Hatalmas oklevél ez, és adalékaival együtt nem több csak két, 897 lapot magában foglaló negyedretű kötetet teszen. Benne a katonaság jelen ereje 280,000 főre tétetik a beltartományokra nézve, — Afrikára nézve pedig 60,000. Továbbá Paris megerősítésére 1841ben megajánlott 140 millióból ez év végére 88 millió tétetett kiadásba, s hogy a munka ezután is olly sebességgel folytatathassék mint eddig, 20 milliót tesznek ki a jövő évre pótlási összegül. A munkások száma lassanként 22,500ra szaporodott, kiknek egy harmada katonákból áll. A műintézetek számára is több ajánlatok tétettek: a Romában létező francia akademiára 10,000 frank, a zene-conservatoriumra 11,500, az olasz és az odeoni színházakra 60,000 fr. stb.

Paris, febr. 11. Madridból érkezett követségi sürgöny febr. 4ről azon tudósítást hozá, hogy Espartero Glücksburg herczegnek Guizot ur ultimátumára tagadó választ adott, de később Aston ur által arra kérését, hogy helyét addig el ne hagyja, míg Parisból újabb utasításokat nem kap; — ebből azt következtetik, miszerint Espartero a tuillieriak udvarávali nyilvános megszakadást akarna kikerülni, s hogy Nagy-Britannia közbenjárására építene. Más részről két nappal ez előtt érkezett egy futár az itteni angol követséghez, mely Cowley lordnak azon utasítást hozá, hogy mennyire lehet akadályozza Hernandez urnak elutazását; egyszersmind Guizottot, Aberdeen lord arról tudósítja, hogy a st. Jamesi cabinet az egyszer általvett Francia- és Spanyolország közti közbenjárói tisztelet folytatandja.

Egy Parisban tartózkodó hazánkfiá — kitől még több érdekes tudósításokat is várunk — magánlevél által az ottani élet néhány vonásaival ismerkedtet bennünket. Irja ugyanis, hogy Parisban szép számmal vannak magyarok, jelesen Forray Iván s Palocsay barók, Károlyi és Andrássy grófok, Wrede hgnó (Marezbányi-özeveg) s többen, kik a követ Apponyi gróf ő excellentiája estélyein — mellyek egyikeben magam is voltam szerencsés részt venni — az ott tartózkodó magyar hölgyekkel rendszerint megjelennek, és máshol is szoktak mulatni. — Leir egy parisi opera-bált, mellynek nagy híret francia uraiméknak nem igen irigyeljük, s őszinte kívánjuk, hogy illy mivelődéstől az ég menszen meg bennünket. Iszonyú ledérség uralkodik ott; a csábítási düh képzelhetlen. Tudósító ur igenis elégi ezeknek egyszeri látását; — „nincs ott semmi politia: — mond ő — „a legnagyobb házakból való ifjak, a tanulókkal, s mindenféle művészekkel legnagyobb szemtelenségeket visznek véghez; — a bál tonusa valódi betyár-ton; de a zene is illik a mulatsághoz és egészen a túlingerültség bélyegét viseli, nem eléglik a szokott hangszereket, hanem lödözésekhez s ehhez hasonló hatékony eszközökhöz folyamodnak; szóval minden arra mutat, hogy csak az kedves, mi ezeket az őrzöngöket a rendes élet folyamából izgatva túl emeli; — a rendőrség elnéz mindent, csakhogy e fektelen néptömeg békében maradjon.“ — Valódi minivei romlás!

N.-Britannia. — London, febr. 7. A felsőházban a válaszfőirat fölött legérdekesb beszédeket Wellington hg és Brougham lord tartának; amaz Lansdowne marquis beszédére felelve, egymás ellenébe állítá a vivó erőket, mellyeket először a whig-s azután a tory-kormány használt a chinai harc beférézésére; imez pártolá a hg beszédét s midőn visszatért volna a kutatási kérdésre, hoszasan szólott a francia követsékamra, névszerint Dupin ur által fölhordott állítások ellen. — Az alsóházban Palmerston lord hirdeté, hogy ő e hó 21én a washingtoni békekötést érdeklő irományok fölterjesztését hozandja szóba.

London, febr. 8. A válaszfőirat fölötti viták befejeztetének. Brougham lord hosszú beszédben sorolá elő az afghanistani dolgokat, és e szegény ország sorsát, s a háború alatt elviselt sérelmeit szivrehatólag adá elő. — Az alsóház febr. 7. ülésében Roebuck azon indítványt tevő, hogy irnának föl ő fölségének a canadai lázadaskor politicalai vétségek következtében elítéltek megkegyelmezéseért; Stanley lord sajnálá, miszerint status-elveknél fogva kénytelen az indítványnak ellene szegülni, s kijelenteni, hogy csak némelly egyénekre kívánja a fölrást ő fölségéhez; — e nyilatkozatra visszavevé Roebuck ur indítványát.

London, febr. 10. Az alsóház csőtörtőki ülésében a szyriai események jöttek szőnyegre, melly alkalommal Napier azon kérdést intézte a premierministerhez, valljon a Libanon lakói a harc alatt szenvedett károk- és sérelmekért nyertek-e kárpótlást? Peel erre azt felelé, hogy Anglia a kárpótlás igazságát és szükségességét szivére kötötte a portának, mit az egy részben teljesite is, más részben pedig még meggondolja, valljon tartozik-e vele vagy sem; egyébiránt febr. 6. azon tudósítást kapta a kormány, hogy Reis-Effendi jóváhagyá a kárpótlást; — mi pedig ő fölsége ministe-reit illeti, azok mindent elkövettek, mi erejükben állá, és a török kormányt köteleességeinek megtartására figyelmeztetni el nem mulaszták.

Az Odessából ép most Londonba érkezett „Quebec packet“ brig, midőn jan. 18kn a gibraltari szoroson akart átevezni, egy, Tarifa spanyol erősségből rá lőtt ágyú-golyó által keresztül furatott azon pillanatban, midőn lobogóit akarta kiereszteni. Ez eset bizonyosan sérelmül vétetik.

Olaszország. — Róma, febr. 7. Az itteni orosz követség Sz.-Pétervárból egy ügvi-vőt kapott Vescovali úrbán. A legujabb Sz.-pétervári végeményekre nézve, mellyek Miklós czár által tétettek, a pápa ő szentsége folyvást ellenmond — s minden kiegyenlítést szigorúan megtagad, mennyiben az a lengyel és orosz egyház előbbi status quo-jának helyreállítását kizárja.

Portugallia. — Lissabonai febr. 6. tudósítások szerint Oportóban forrongás ütött ki, melly azonban nem volt politikai jellemű; de a végrehajtó hatalom gyalázatosabb kudarcot nem vallott még mint ez alkalommal; a nép kormány elleni fölindulását hangosan az utcákon hirdeté s ragalmi böszültséggel valának határosak; lovas katonaságot küldöttek nyakára, — ez visszautasíták közölgattott, melly az új rendszer szabályai szerint vala véghez hajtandó; az adófizetők nevei, a fizetendő mennyiséggel falakra ragasztattak, mi elégtelenséget okozván, már jókor reggel az ekként bélyegzett házak előtt csoportokat képezett a nép, élénken harsogtatva „le a kormánnyal!“ — meg ismét „le a tulságos adóval!“ A boltok bezárattak, a gyűlevész nép a város legjelentősb terére tódult, hol a hivatalok vannak, itt a tisztviselőket annyival elszántabban megijesztetni szándékoztak, minél jobban növekedett olly egyedekkel erejük, kiknek semmi köze sem volt az adóhoz. Az ellenzéki lapok emberei közül sokan izgatókká váltak, mi illy elméknek kedvenc foglalatosságuk szokott lenni. A zajlók csak alkonyal oszlottak szét, e jelenetet más nap megújítandók, mikor a polgári hatóság a katonáival tanácskozott és nyilatkozványt adott ki, hogy az adójegyzék visszavonatandik és fölötte a netalántani tévedések kijavítására vizsgálat tartatandik, mi iránt már Lissabona tudósítások is küldettek; azért fölszólitá az egybegyűlteket, térnének békével lakjaikba, a magasb határozatokat bevárandók. Más nap febr. 2kn a múlt napi zaj ismételtetett, azonban a katonaság hatékonyabb szerekhez nyulván, néhány megsebesítések után a rivalgók elszéledtek, és olyanok, kik ellenállásra ingereltek, vagy maguk is ellenálltak, elfogattak. A létező városi kormány fölforgatása tervezve volt, s helyébe a septembristák kerültek volna a szinpadra. Eddig az adóbe nem szedetett, s mint mondják, szigorúbb szabályok leendnek szükségesek; több egyed hadi törvény elébe állítatandik. Silva Cabral a

minister testvére, s az oportói katona-kormányzó, ki a cortesben vala, az ügy elintézésére a hely színére siettek; — ezeknek befolyásától sokat várhatni.

Lengyelország. — A lengyel határokról, febr. 4. E napokban ismét több tisztán orosz ezred küldeté a kerület középpontjából a nyugati lengyel határookra, hol állandó szállalást választának. — Az oroszok részére ez ország hangulata annál kedvezőbbé válik, mentül jobban ügyekeznek azok a lengyel nemességet kimélni.

Belgium. — Brüssel, febr. 11. Az orosz és belga cabinetek diplomaticai viszonyainak helyreállításáról Londonban kezdett egyezkedések nem igényelhetik a várt sükért, bár Brüssel Skryneckzi tábornok nyugalmaztatását ajánlotta légyen; legalább Brunow ur e dologban Aberdeen lordnak kikerülő feleletet adott. —

Schweicz. — Genf, febr. 14. Tegnap délutáni 4 órakor a nagytanács ülése után, a várost általános mozgalom fogá el; a boltok bezárattak, s a dolgozó néposztály a lakossággal együtt fölfegyverkezett; a hidak, és kapuk bezárattak, s a mult éjjel a st. gervaisi részről a megtámadás el is kezdetek, mellynél néhány halott, s 12 sebesült ejtetek el; a posta-kocsik sem ki sem be nem mehetnek; a levelek a határokon vétetnek át. Igen bajos állapotban vagyok — ki nem merek menni, mert vagy visszaküldenek vagy megrohannak. Ügyfolyamatról szó sincs. — Egy más levél ugyancsak febr. 14-ről az említettekét erősíti, s még hozzá teszi: a radikálok követeket küldének a tanácshoz, hogy saját törvényeiket elfogadtassak vele, ez pedig elutasítá őket, s st. Gervais tökélyes meghódolását kívánta; — most pattantyúság által szándék azt megtámadni.

Rövid közlések.

Franciaország. Hernandez ur spanyol követ még nem utazott el Parisból, sőt még készülteket sem tesz elutazásra, ez azon tudósításoktól függ, miket a legujabban küldött 10kére várt futár Madridból hozand, ha a spanyol kormány tovább is megmaradand azon kívánságánál, mellynél fogva Lesseps ur visszahívatását követeli, s a Lessepsről közölt cikke-lyeket a hivatalos lapban meg nem czálfoltatja, a két ország között tökéletes elszigeteltség fog bekövetkezni, mit a trónbeszéd, és francia ministeri lapoknak Espartero elleni kikeléseik után csak nem bizonyossággal lehet állítani. — A diezei sóaknákat az Espectador szerint Krisztina királynő számára Grimaldi ur a királynő ügynöke 6 millió frankon megvette; a fizetés részletenként fog történni s Grimaldi ur jan. 15kn 300,000 frankot már le is fizetett. — Guizot ur nagy estélyt készül adni, melly hogy annál fényesebb lehessen, a király szabad rendelkezési hatalmat adott neki a koronai bútorok fölött. A meghívottak száma már is több 2000nél; valamennyi Parisban tartózkodó tekintélyes angol hivatalos. — A Censeur de Lyonban febr. 10. olvasható, hogy a mult héten több ház-motázások történtek Lyonban. Céljuk e kutatásoknak egy titkos politicalai társulat fölfedezése. Eredményük még nem tudatik. — A spanyolország-gali nyilvános meghasonlásról nincs szó többé, legfőlebb is a diplomaticai összeköttetések fognak Isabella királynő teljeskorúságaig megszüntettni. — A francia cabinet újra megkezdette az Angolországgal kötendő kereskedői szerződések fölötti egyezkedéseket. E szerződésnek azonban annyira ellene van két minister, hogy a szerződés elfogadása esetére készek lesznek kilépni a ministeriumból. — A Commerce szerint Nemours herczeg a hadseregnél azon állást foglalta el, mellyen Orleans hg volt.

N.-Britannia. A londoni chartisták e napokban Old-Baileyben gyűlést tartottak, melly alkalommal Walker kasszony az ismeretes szónoknő könyomatú saját arczképeit 6 pence árul-gatta, de fájdalom, csak kettőt adhatott el. Inge k. asszony a ütöknokságról lemondott, utóda azonban még nem találkozik. Walker kasszony sajnálkozását fejező ki, hogy az egyesület nem

bir új társnókat szerezni, s hogy a régiek közül is sokan elpártolnak; s így az alig kezdődött női chartismus halálához közelget. — Greenockból s más helyekről örvendező iratok intézettek Peel úrhoz, hogy M'Naughten gyilkos merényletétől szerencsésen megmenekült.

Spanyolország. Madridból mint bizonyosat írják, hogy a francia követ beadta ultimatumát olly hozzáadással, hogy ha udvara kívánságainak 8 nap alatt nem fog elégtételt, utleveleit fogja kérni. — Febr. 4én érkezett Barcelona Montforti hg. Napoleon sógora, s minden kutatás nélkül becsátatott be a városba, melyet febr. 7. „Phenicien“ gőzösön oda hagyott, elébb Valenciába később Madridba utazandó. — Perignani febr. 10ki tudósítások szerint a hadi adónak hátramaradt fizetetlen részét Barcelonában elengedé a regens.

Olaszország. Rómából febr. 8. írják: A téli szép napok elmúlnak, s az esőzés olly nagy mértékben állott be, hogy miatta Rómát árvíz fenyegeti; az utak vízben vannak, a Tiber annyira megáradt, hogy a borhegyek és szántóföldek villái tetőig állanak vízben, mely a csatornákban a városba is betört, a pinczékét és földalatti raktárakat egészen megtöltve.

Poroszország. A lipsei Allg. Zeitung szerint Rotteck és Welcker által kiadott Staats-lexikon, mely eddig Poroszországban tilalom alatt állott, a könyvvizsgálati ministerium részéről jan. 31. kiadott engedelem által folszabadították. — Az északamerikai kivándorlások ismét megkezdettek, s kétség kívül az idei kivándorlók száma sokkal meghaladandja a múlt évit. — Az Allg. Zeitung szerint Liszt Ferenc zongorahős hazánkba, ki tegnap Boroszlóból Berlinbe érkezett, vagyonának egy részét, melyet idei hangversenyéből szerzett, elveszté, — mit nem tolvajok, hanem „hamis kártyások“ raboltak el tőle.

Dánia. Ackermann lelkész, a kath. kápolna másod szónoka, és Steinbach a községnek legidősb előjárója, az új kápolna fölépítése körül szerzett érdemeikért az ausztriai császár ő Főlségétől polgári szalagos aranyérempenzelt jutalmaztatának meg.

Columbia. Bolivar tetemeinek Santa-Martából Caraccasba történt átszállítási ünnepe nagy pompával ment véghez. A francziák részéről az Antillák parancsnoka, továbbá egy angol, és egy hollandi hadihajó saját nemzetük képviselői voltak jelen; igen föltűnt, hogy az egyesült állodalmakból senki sem jelent meg. Nov. 20. a tengerésztestek s venezuelai s új granadai biztosok jelenlétében nyitatták meg sírja, mely az anyaegyházban ép a kúp alatt volt; — ekkor a zene elhallgatott. A tetem koponyája ép, a bordák egy része kipattant, a többi rész viasszal van bevonva. Miután a régi koporsó darabjai erekleül elosztattak, a test új ebenfa-koporsóba, s a nagy oltár elébe tétetett; éjfélig látogattak töméntelen sokaságtól, kik a nagy halott hamvainak végtiszteletüket megadni ügyekeztek. Más nap az említett biztosokon kívül sok polgártól, s egy osztály gyalogságtól kísértetve a Constitutio fregatra vitetett, az egymást fölváltó tiszték által, mi majd estig tartott; most megindult a fregát, számtalan apró ladikok kíséretében, perzenkinti ágyúdurrogás közt. Dec. 5kén Rocasba ért, hol igen nagy pompával fogadták: az útezők, merre mennie kelle, fekete posztóval voltak bevonva, s több helyen diadalkapuk emelve. 17kén, mint Bolivar születése napján kellendett Caraccasba megerkeznie, hol a nép s kormány mindent megtett lehető legméltóbb fogadtatására.

SAJTÓ-ÖR.

Kisfaludi Kisfaludy Károly minden munkáji. A Kisfaludy-társaság megbízásából szerkeszté Schedel Ferencz. Első kötet. Negyedik kiadás. Pesten. Kilián György költségein 1843. k. Sr. 379. l. — Ára előfizetés útján 5, különben 7 fr. pgő.

Milly élénk tiszteletben van e korán elhunyt bardunk, munkáinak e csinos, már negyedik kiadása tanúsítja; és mi nem emlékezünk, hogy tengő literatúránk mezején, szép literaturai művek illy részvétet találtak volna. Való marad azon-

ban, hogy a nemzet, mely költőit becsüli, maga magát tiszteli, s jósolhatni kívánók, hogy a magyarban is mutatkozandik rövid idő múlva azon melegség, mellyel Némethon Schillerét, Götthéjét tiszteli; s ha ez nem sükerülendne, kívánók, hogy azon társaság, mely a hamvadó magyar költő nevet viseli, évenként hathatósabban pártoltassék, dicsőbben emelkedjék, hogy jeles eredményeket szülve, az egyszerű emléknél, mely a nagy költő hantját borítja, lelkesüljön a serdülő ivadékok. A gyűjtemény hat kötetre terjedend, és minden csinoság mellett, mely a kiadónak valóban becsületére válik, igen jutányos. Az első igen igen correct kötetet, Kisfaludy művészileg metszett arczképe díszesíti.

Kunoss Dalfűzérének, mely lyrai költeményeit foglalja magában, második kiadása sajtó alatt van, és lantja újabb terményeivel gazdagítva, még april végén kerül az olvasó közönség kezébe. Szeretjük hinni, azon részvételt pártoltatandik, mellyre olly igen méltó, s mellyel az első, rövid idő alatt elkelt kiadás fogadtaték.

— Ugyane szerzőtől egy 5 fölvon. drama „Kálmán király“ cím alatt forog jelenleg az academia színbirabó ítélőszéke előtt, innen a nemzeti színpadra kerülendő. Nem kételkedünk, hogy a bíráló testület derek literatorunk e műve körül részrehajlatlansággal fog eljárni, annyival is inkább, minthogy eredeti dramaink repertoírját érdekcsinálni mindig fögöndjének ismerte.

LAPVIZSGA.

Jelenkor (f. e. 15ik sz.) „Köznevelés“ cím alatt érdekes cikk közölték Bártfay Kálmántól; mellyben értekező ur mind az egyes ember, mind az összes emberiség természeti fejlődésének történeti leírásából, mind pedig régi magányos nemzetek politiai életének fejtegetéséből alaposan mutogatja, mikép az állandó polgári közboldogságnak egyedül csak a célirányosan elrendelt köznevelés lehet szülője és kútforrása. w.

Világ (f. e. 15. sz.) „Gróf Széchenyi István és az időszeri sajtó a nyelv s nemzetiség ügyében“ fölíratú cikk folytatásában megmutattatik, hogy idegen ajkurokoninknál a magyar nyelv elleni mozgalmakat, mind az országgyűlésen, mind pedig egyénekkel a túlbuzgóság idézte elő, leginkább az által, hogy mielőtt módokat és eszközöket nyújtottunk volna, nyelvünk megtanulhatására, megkedvelésére, már ezt sürgető törvényekkel köteleességül követeltük, azaz, anyag nélkül házat akartunk állítani. Ezen állításban annyit igaz van, hogy a leghevesben buzgóknak is el kell azt ismerni, mert minden esetre tagadhatlan, hogy törvényeink nem gondoskodtak azon esaternakról, mellyeken p. o. a horvátok körébe anyanyelvünk terjedjen, nem láttattak el tanítókkal, nem olly könyvekkel, mellyekből szükséges nyelvismeretet szerezhettek volna. Mi távol sem javalljuk a panszlavismusk működését, sőt kárhoztatva azt, kívánjuk, hogy olly hárító eszközök választassanak, mellyek célhoz vezetessenek és a kedélyeket lecsillapítsák, a nemzetegészet erősítsék; — s bár a tiszt. értekezővel kezelt fogunk, mégis gr. Széchenyivel állítjuk, hogy a természet törvénye szerint a szláv mozgalom egyedül a magyar túlbuzgóság okozta reactio. miről e lapok is emlékeztek már.

Pesti Hírlap (224. sz.) Ludvig János folytatja „A szépeesség XVI. város életkérdése körül“ vizsgálatát, kimondva, hogy Szepes megyének e városok ellenében követett politikája, sem magának a megyének, sem a hazának, melly iránt hü vonzalommal viseltetnek, sem végre a XVI. városnak javára nem vala; hiszi, hogy a jövő országgyűlésen szőnyegre kerülendvén ügyük, elrendezésük tekintetében különös figyelem fordítandik a nemzetiség előmozdítására, mire leghatalmasb eszköznek nézi a nyelvet. A rendezetet azonban, melly a XVI. város állását elhatározza, a sz. kir. városokéival ugyanazonnak kívánja, ezeket pedig a megyehatósági rendszert mint alkotmányos lételünk palladiumát ohajtja kiterjesztetni, mi által a középrend erősödni fogna, s habár a törvényszékekre a tárnoki központosítás megmaradna, de a kerületekrei fölosztása a városoknak bekövetkeznék, miből csak hamar

a szavazatjognak, miért leginkább aggódnak a városok, elintézése eredne.

„Egy két specialitása“ cím alatt a jó szerkesztő ur ismét amúgy igazán phaetoni modorral neki vágat gr. Széchenyi Ist.; s ő, ki mást vádol személyeskedéssel, ezt már annyira megszokta, hogy tolla s keze kitalálja gondolatait. Ugyan is e remek elmetermény bevezetésében minden kimélet nélkül vádolja gr. Sz., hogy ez a szerk. ur barátinak körét ellene akarja uszítani — közzötte s baráti között a konkolyhintést tüze ki föladatul s a barátságontó szerepet akarja tehetséges szerint végig játszani. Ime a szívek és vesék vizsgálója, az uszítás és bujtogatás szerepét melyet felekezete tapsával visel, elúnva a színpadról lelépendő, másnak a haza köztiszteletét kivívta férfinak, ki czifra beszédnél többet tón, akarja nyakába vetni; — illy rágalmeszméje valóban onnet keletkezhetett csak, a honnét azt föltűnni látjuk. Vitatja tovább mindenek előtt, hogy gr. Széchenyi b. Wesselényi jellemét távol sem ismeri, s ez alkalommal az utóbbinak ex tripode tömjénez, melly tömjénezést igaz ügynél fölöslegesnek tarunk, s hisszük, azt magát is kit illet zavarba hozza; de hijába, a P. H. szerkesztőjének az érzékenyülés adóját minden lapjában le kell tennie s azért, mód nélkül ellágyulva poetice politizál, vagy megfordítva politice poetizál; hogy sültje ne legyen mártás nélkül, a maroknyi életéről olly búskomoly tyradát penderít, hogy szinte kedve jőne az olvasónak sirni, ha nem tudja, hogy a P. H. sz. szíve szívének melegágyában örök illatú virágok kelnek, mellyeket ütere vérevel, és verének hevével táplál; ki nem tudja, hogy a jó ur szívvél csalja meg az észet, s ha azt megkeríté, az egész embert magáénak tartja. Most az egyszerű tekintélyét egy honi hírlapnak az Erdélyi Híradónak tekintélyével tartá szükségességnek támogatni, — mira concordia fratrum — gondolók. Ők, kik karöltve járnak egymással, egymást szölitják bizonyosságul, s ha az egyik a—t mond, fogadni lehet, hogy a másik nem mond b—t, űk, mondom, kik egyetértőleg hanyják gr. Széchenyire a sarat, most is együvé állnak, és egy notát húznak. — Olvassuk tovább a P. H. e cikkében, „hogy a ns gr. (Széchenyi) azt állítja, hogy Wesselényi a kormányban rossz akaratot, gr. Széchenyi ellenben csak tehetetlenséget látott! hogy Wesselényi terrorismus által akarna a kormánytól valamit kicsikarni, gr. Széchenyi pedig ildommal amúgy szép módjával kicsiklandozni.“ E tárgyról sokkal bővebben szól a tisztelt gróf, hogysem fejtegetésébe ereszkedhetnénk, de különben is az adatok az olvasó közönség kezében forognak, s látni fogja az, összehasonlításból, mennyire képes a P. H. szerkesztője a tényeket, szöszövegeket elesavarni, s úgy idomítani, mikép neki alkalmasnak látszik. Mi erre csak azt mondjuk röviden:—C'est plus que malice! Meg akarja tovább a P. H. szerk. a tiszt. grófnak azon ezafolhatlan állítását ezafolni, hogy az adó ügyét a P. H. buktatta meg, mellyet a Világtól kölcsönözöttnek mond; igen azon világtól, mellyben a P. H. miatt az adó megbukott. Kívánók, hogy a P. H. a közvéleményre nagyobb figyelemmel lenne, s leszállna magas fényköréből az itéleteknek minden részről meghallgatására, s tapasztalná, hogy nem mind valóság az, mivel tisztelői hizelegnek. Mondja tovább, hogy gr. Széchenyi a hazának állapotját nem ismeri s hogy azt hiszi, mikint az ő keblében van, a hazában is akint van. S a mi legszebb, XIV. Lajosnak egyedül a P. H. szerk. alkalmazható elbizottság sugallotta szavait „L' état c'est moi“ a derek hazafi grófra alkalmazza; pedig valóban nem ismerünk körülbelül egyedet, ki dictatoribb hangon lépett volna föl valaha mint a P. H. szerk., ki nagyobb önhiúsággal szabna törvényeket, és jobban bele szeretett volna eszméibe, mint épen ő — s azután ő — ő mer illy vádat emelni. — Leleményessége szép jeleit adja, midőn mind azony meggyekre, hol az adó megbukott, olly tényekkel áll elő, mellyek csak a P. H. előtt állanak az igazság fényében. — Az adó kérdése ki fog fejteni, s az is nyilvános leend, mennyire ártalmas befolyást gyakorolt a P. H. handabandázó tüze több életkérdéseinkre, mellyek ha nem úgy ütnek ki, mint

a haza java kívánja, okát föltalálhatni azon ferde irányban, melyen a nagy journalista halad.

TÁRSALGÁSI TEREM.

Az új postarendszerre vonatkozóla jelenthetjük, hogy a vitelber, mely eddig 10 mértföldnyi távolságra 6 p. krajczarra, s 10 mértföldön fölü 12 pengő kr. határozatott, ujra megváltozott annyiban, hogy a 6 p. krnyi vitelber 10-ről 20 mértföldre terjesztetett, — s e rendszer már mart. 1-én életbe lép.

— Hajóhidunk már berakva — ma délelőtt megnyitatték.

Tudnivalók a folyó 1843dik évi augstus 21dikén Pesten megnyitandó második iparműkiállítás iránt. — (Vége.) 7) Az egyesület ugyanazt, hogy a kiállító műveik árát, s műiparuk terjedelmét s egyéb ismertető adatait a beküldéssel együtt okvetlenül közöljék, mulasztatlan föltétlenül nem teszi, mivel lehetnek, kik ezeknek fölfedezését érdekükkel ellenkezőnek találhatnák, mivel mindazáltal a honi műipar statiszticájához adatokkal birni nagyon kívánatos, más részről egy vagy más műnek különösen a gyári készítményeknek érdemét, a gyártás-módszer tökélyének és sikerének ismerete nagyon növelheti, s lehetnek gyarmúvek, melyek nem jobbak gyan más hasonló készítményeknél, de mégis különös kitüntetést érdemelnek, mivel talán olly új találmányu módszer után készítenek, mely szerint, hasonló mennyiségű s minőségű nyers anyagból több s olesőbb iparmű gyártható: az iparegyesület mindenesetre igen kedves dolog gyanánt veendi, hahogy a kiállító urak műhelyeikről, s gyáraikról mindazon adatokat, miket érdekeik sérelme nélkül nyilvánosokká tehetni vélnék; nem különben árjegyzékeiket, ugy azt is, hogy hasonló áron mennyi hasonló minőségű árukra fogadhatnak el megrendeléseket? az iparműkiállítást rendező választmányynal közölni fogják, s különösen kijelölendik, mi az mit műveik érdemének megbíralásánál a műbírák által megvizsgáltatni, s a netalán jutalmazásnál főképen figyelembe vétetni kívánának. Az illy adatoknál azonban a esalhatlan igazság annyira megkívántatik, hogy ha netalán az illy adatok, a jutalom-kiosztásnál okul vétettek volna, ha bár mikor is későbbben bizonyodnék, hogy a kiállító az egyesületet szándékosan homályba vezette, vagy külföldi művet honi gyanánt avagy más készítményt magáé gyanánt adta volna föl: a nyert jutalom az illető fél előleges kihallgatása után vissza fog vonatni, s a visszavonás minden honi hírlapokban közönségessé tétetni. — A kik árjegyzékeiket beküldik, az, ha kívánják, kiállított műveikhez fog mellékelteni.

8) Minden beküldött tárgyról a beküldő nyugtatványt kap, melynek előmutatása mellett saját személyére nézve szabad bejárása van a kiállítási teremekbe.

9) Olly tárgyakra nézve, melyek nagyobb helyet foglalnak el, például zongorák, kocsik, nagyobb szerű gépek, bútorok sat., a beküldő megkéréti, ne terheltesék Landerer Lajos urat bermenetesen a beküldés idejéről s a küldemény nagyságáról eleve tudósítani, hogy a megkívántató helyről a rendezésnél gondoskodhassék.

10) Azon készítmények és gépek, melyeknél különös fölkészítés vagy összeállítás szükséges, vagy a beküldők, vagy avatott megbízottjaik által fognak a kijelölt helyen fölláztatni.

11) Míg az iparműkiállítás tart, abból semmi kiállított tárgyat elvinni nem szabad, s így ha időközben eladatnék is, csak a kiállítás berekesztésével fog kiadhatatni.

12) A beküldők vagy bizományosaik az iparműkiállítás berekesztésével nyolcz nap alatt a nyugtatványok visszaszolgáltatása mellett küldeményeiket visszaveendik. Különben, minthogy a kiállítási termeknek ki kell ürítetniök, az iparegyesület kénytelen lesz a vissza nem vett tárgyakat egy pesti bizományos kereskedőnek átadni és többé róluk nem gondoskodhatik és nem is felel.

13) Az iparműkiállítási irószobában s pénztárnál egy pftos sorsjegyek fognak árultatni, s a bejövendő pénzen becses kiállított művek vétetnek, s a kiállítás utolsó napján sors által kiját-

szatnak, mely sorsjátéknál legalább minden 25ik sorsnak nyerni kell.

14) Szigorú részrehajlatlan műbíralás nyomán jutalmazások fognak kiosztatni, melyek arany, ezüst s bronz emlékpénzből és dicsérő-oklevelekből állanak; mik, ha lehet, nyomban a kiállítás berekesztésével ünnepelesen átadatnak, vagy legalább a jutalomosztás eredménye azonnal közhírré tétetik.

15) E végett az igazgató választmány még a kiállítás megnyitása előtt műértő férfiakból szakosztályok szerint bírákat választand. Minden szak 3 tagból álland. Ezen műbírák a kiállított tárgyaknak ugy benső magánylagos, mint más hasonló művek képesti viszonylagos érdeméről ítélnék s a jutalom fokozata iránt is véleményt adnak. Ítéletükről a jutalom határozó főbizottmányok okokkal támogatott (motivált) írott jelentést teendnek. Kívánatos, hogy minden szakosztályi tag külön írott jelentést tegyen; azonban minden szakosztály 3 tagjai össze s ülhetnek, s a többség véleménye szerint tehetik írott motivált jelentésüket, mely esetben azonban a kevesebbségben maradt tagnak joga van külön véleményét szintugy írásban beadni.

16) Az egyesület igazgató választmánya 11 tagból álló főbizottmányt nevezend, mely a műbírák ítéletei nyomán magasabb statusgazdasági tekintetekre is figyelve, a kiosztandó jutalmakat elhatározza. A jutalomosztó főbizottmány tagjaivá az igazgató választmányon kívüliek is választathatnak s ugy ezen bizottmány mint a műbírák vezérutasítással leendnek ellátva, mely munkálataikat szabályozza; de a műbírói szakosztályok tagjai a jutalomosztó főbizottmány tagjaivá nem választathatnak. Ha ollyaski választatnék akár műbíróul, akár jutalomosztó biztosul, ki maga is a kiállító köz van, csak ugy vállalhatja el a megbízást, ha magára nézve a jutalomérti versenyésről lemond.

Az iparegyesület reményli, hogy a tapasztalásból levont tanuság nyomán megállított szabályok e közhasznú vállataira iránti bizodalmat, mellyel már első alkalomkor is találkoznia szerencsése volt, nagy mértékben növelni fogják, s azért a honi műipar minden rendű képviselőit ujlag is bizodalmasan fölszólítja, hogy a kitűzött célhoz minél terjedtebb részvételle járuljanak: a honi műipar minden barátját pedig megkéri, hogy ezen fölszólításra a körében iparműveseket figyelmeztetni, őket műiparos tehetségeik kitüntetésére hathatósan buzdítani méltóztassanak. — Költ az iparegyesület igazgató választmányának 1843ki febr. 10kén tartott üléséből.

A pesti vízgyógy- és edzőintézet f. é. gyógykorszakát, ha az idő folyvást kedvezend mint kezdett, mart. 15én kezdendi meg. A föltételek maradnak, melyek eddig voltak. Julius végeig az eddigi lakon kívül egy új, csinos, 28 szobából álló épület fog elkészülni a vendégek elfogadására.

A hangász-egyesület kedden febr. 28. a redout-teremben a mult évi köztetszést nyerthez hasonló társasági táncvizalmat adand, mellyet ez idén is a legkényelmesben kielégítőnek remél. Az ezen társas mulatságban részt venni kívánók kényelmére az igazgatóság olly rendelést tett, hogy belépti jegyek az egyesületi pénztárnok Klausz A. L. urnal a városi színház épületében is váltathassanak.

Nemzeti színház. Hétfőn, febr. 27. 1843. bérfolyamban, a nézőhely teljes kivilágításával, az éhség- és inséggel küzdő csehországi szegény érczhegyi lakosok fölsegelésére: „Báléj.” Nagy opera 5 fölvon. Scribetől, zenéje Aubertől. Az ötödik fölvonási báljelenetben az ismeretes „Hunyadi Mátyás magyar kiraly hazaérkezése Csehországból” diszmenet ismét elő fog adatni. — Markoviczné asszony, a jótékony cél iránti tekintetből, Amalia szerepében, mint vendég szivességéből lesz szerencsés föllépni.

Az inség, mellynek enyhítésére ezen előadás által alkalom kínálkozik, sokkal kiáltóbb, mintsem hogy irgalom-gerjesztés tekintetéből, hozszasan kellene ajánlani a mélyen tisztelt t. cz. közönség könyörületébe. Vajha bő részvét által,

bár néhány szenvedő felebarát inségének súlya könnyítetnék! Azért sietett alúrt, ezen előadással minél előbb, a baj bár mi kis részbeni enyhité. séhez járni.

Az e hónap előadási rend azonban a bérlők igényei megsértése nélkül több bérszűnetet már nem engedvén az előadás bérfolyamban leend, de minden bérlőnek szabadsága lévén jegyét megfizetni, ha teendi, arról, mint szinte más mellékes adakozásokról, melyek a jegydijakon fölü fogának fizettetni, nyugtatványok fognak kiszolgáltatni s az adakozók névjegyzéke hírlapok után közze tétetni. — Egy fényes báléji vígalombani részvét, számtalan inség könyűt törölheti le, s helyébe hála, s örömkönyveket varázsolhat elő, melyek mindegyike fölé a nemes szívek előtt egyegy gyémánttal. — Minél nagyobb segélyben részesítendi a t. cz. hazafiúi közönség nagy lelki kegye az ügyefogyottakat, annál szerencsésbnek érzendi magát

Pesten febr. 23. 1843.

A nemzeti színház igazgatósága.

Aprólékok.

— A nem rég Nápolyban meghalt Lecce gr. a sziciliai kiraly testvére, a szó teljes értelmében marhatenyészto volt; s annyira szenvedélyesen vitte ez ön választotta hivatását, hogy benne a hget senki meg nem ismerhette; soha az udvarnal nem volt, ennek egy tagját sem látta, s szokásai és társalkodása is egészen hivatásához illők voltak; néha marhásztársaival szerelemföltési ügyekbe is keveredett. A hg azonban marhatenyészte után szép vagyont gyűjte magának, mellyet nővéreinek, Amalia hgnőnek, Don Sebastian infans nőjének hagyott.

— Nov. 8. halt meg Staniantkiban 69 éves korában, mellvízkórban az Ursula-kolostor apát-nője, ki még késő vénségben is megtartá nyomait a szépségnek, melly neki annyi gazdag imádót szerzett — de kikért még sem hagyta el a kolostort. Ő Duval francia család tagja volt.

— A jan. 27—31ki szelvész, melly nyugatdél- és délről jött sirocco volt, onnan eréd, hogy a jan. 17től 25ig olly igen athült lég az afrikai homokpusztákra — csupán 10 parisi labat haladva egy másod perc alatt — nyomult, s a puszták forró légjét magasra, s minden tájra szerte üze. Ezt bizonyítja utja, és sebessége — mint szelvésznek, t. i. 24 óra alatt északi Afrikából déli Némethonba jutott, s így egy nap alatt 300 geog. mtföldet haladt, sebessége egy másod perc alatt 79 parisi láb — tehát igen erős viharé volt.

— Vassyban (Franciaország) több helyen ütött ki egyszerre tűz, minek okaul meteor köveket hoznak föl, mellyek az időben estek; — s Arago úr a híres csillagász ezt elhinni épen nem vonakodik.

— Parisban a st. eustachi egyház orgonája ismét kijavittatik. S legnagyobb leend Európában, mert 6 tökélyes claviaturat, 78 registert, 6000 sipot, s 18 játékot — a pedalcaviaturák számára — foglaland magában.

— Salzburgban Schwartzenberg hg bíbor-nokérsek — legfőbb jótévője e városnak — egy új müegylet létesítését sürgeti; melly — minthogy már 500 5 pftos részvénye aláírásilag elkölt — kétségkül föl fog állani.

— A vagdalt dugófából matraczok és vankosok Angliában mindinkább divatba jőnek.

— Folyó év első napján előterjeszté a belga hadminister, hogy a 7 évű koronaörökös, és az 5 évű flandriai hg tiszti vallojttal ékitendők; de a kiraly ezen ajánlatot visszaveté azon megjegyzéssel, hogy ő gyermekeket tiszti karában nem használhat.

— A „Wiener Zeitung“ égetés ellen creosotot ajánl — s azt mondja, hogy hideg borogatóskép alkalmazva, még nagyobb égetési bajokban is megmenti az életet.

— Vialaban (Galliczia) f. hó 13-kán erős szelvész uralkodott. Ugyanaz esti 8 óra tájban földrengés érezteték, s ekkor egy ház határfala nagy robajjal összedült; — 11 óraker erősebb földingás következett, melly több ház falait meg-

repszé: reggi 4 órakor lecsillapult a vihar, s e pillanattól fogva a légsúlymérő emelkedett.

— Folyó évi jan. 1. a politikai menekvők száma Franciaországban 5839 egyénből állt; volt köztük 1 portugál, 7 német, 389 olasz, 1168 spanyol, 4274 lengyel; ezek közt 1521-en koruk, gyengeségük, vagy a francia nyelvbeni járatlanságuk miatt képtelenek a keresetre. Legtöbben munkásan élnek, de a csekély díj, melyet megérdemlenek, szükségesíti a segélyt. 1841. óta 2,150,000 franknyi hitel van számukra engedve. 1834-től egész 1842-ki decemberig csupán a spanyolok segélyezése 6 millióra megy.

— A múlt évben 22 angol pair halt meg.

— Elise angol kormányi szállítóhajón 267 fegyencz, kik Woolvichból Délaustráliába vitettek, a hajó-tisztség, s az utasok ellen összeküldtek; ezeket megölni, a hajót elfoglalni s a brazilai partra szállni, volt föltételük: de szándékukat egy közkatona — ki mivel előjáróját megverte 14 évi deportációra ítéltetett — még idején a hajó seborvosának fölfedezése: s nyomban a kapitány által kivallattatva, mindent megvallott; a vésznek másnap korán reggel kelle kitörni; a kapitány összehivatva a hajón levőket, értesükre adá a vészt, s mindnyájukat fölfegyverkeztetve bátor védelemre ösztönözé: aztán a sebész, ki az illető tiszt éltét feltette, a fegyenczek ajtajához

lépett, s fönsszóval parancsolá a katonáknak, hogy mind azt, ki a nélkül, hogy hivatnék, a fegyenczek közül előlép, lelőjék; a lázadók észrevéve szándékuk hiúsultát, a vasdorongokat s más védszereiket eldobák s megadák magukat, csupán vezérük, Dickenson, előbb holbolni gyógszereszi segéd, hatalmas mákonyevő, kétségbeesetten a tengerbe veté magát, és semmikép meg nem mentetheték.

— Pillat Leon úr sürgetésére Parisban nem rég kötyáztattak el Elsler Fanny bútorai összesen 3700 frankon: ha az árverés a táncosnő itteni diadalkorszakában történik, bizonyosan tiszser annyit adtak volna holmijéért.

H I R D E T Ő.

Egy gyógyszer-tár házzal együtt

szabad kézből eladandó Nyírád. Venni szándékozóknak értekezhetnek Pachner R. A. orvos úrral Nyírád.

Hirdetmény.

Ujonan érkezett valódi török dohány levelekben, ugy szinte többnemű közkedvességet nyert finom dohány-nemek, ugymint: válogatott vittnyéi kerti dohány, gavallér-vegyület, finom ó verpeléti, cse'neki, döbrői, artandi, s más jó dohány-neműk, nem különben mindenféle kül- s belföldi szipák nagyobb s kisebb mennyiségben, s a legjutányosb áron találhatók Pesten özvegy Gärtner Józsefné dohány- s pipakereskedésében, a serviták terén, a magyar ezimernél.

Csöd tanítóságra.

A veszprémi izraelita közönség részéről a helybeli izraelita normalis iskolában megüritt tanító-helyre a csöd azon észrevétellel hirdettetik, hogy kik azt elnyerni kívánják, kérelmeiket paedagogiai, a német és magyar nyelvbeni, nem különben rajzolásban jártosságukról, valamint erkölcsiségükről szóló bizonyítványokkal ellátva f. évi apr. 24ig bérmentesen beküldjék, mint-hogy a választandó tanítónak maj. len kell hivatalába lépni. Azon esetre, ha a magyarnyelv- és rajzolásban kívül a többi fönnevezett tárgyakban megkülönböztető ügyességgel bír, megjegyezzetük, hogy a község a magyar nyelv- és rajzolásban oktatásról már gondoskodott. Veszprém, febr. 15én 1843.

A veszprémi izraelita község előjárósága.

GEIBEL KÁROLY, pesti könyv-árusnál (hajóutezában) kapható:

ÉSZREVÉTELEK a Borsodi levélre

vallás és hierarchiára

vonatkozólag. Irta HARSÁNYI JÓZ. Borít. füzve 20 kr. p. p.

EGYHÁZI BESZÉDEK

vasárnapokra. Orosz Ádám. Borít. füzve 1 frt. p. p.

Haszonbéri hirdetés.

Ns Pest megyében keblezett Tápio - sz. - Márton helységben 300 hold szántóföld, ahhoz tartozó kaszáló s királyi javadalmak és a t. több évre haszonbérbe adandók. A föltételek Jakovich József ügyvéd úrnál Pesten a Bálvány-utczában Ürményi-házban megtudhatók.

Csöd tanító-kántorságra.

A váci püspöki megyében keblezett Alsó-Némedin mint anya- és ehez kapcsolt fiókhelyen Ócsán a kántori és iskola-tanítói allomás megüresedése következtében fölszólítanak azon egyének, kik a törvényesen megkívánt előkészületet bevégezve az érintett hivatalra alkalmasak, és a kijelölt helyeken beiktattni kívánják. A próba ideje jövő hó 7re tüzetik ki, mely Alsó-Némedin az illető alesperes úr jelenlétében történendik meg, s e nap végrehajtatik a választás is. Alsó-Némedin febr. 22én 1843.

Épen most hagyá el a sajtót és Heckenast Gusztáv s általa minden hiteles könyv-árusnál kapható:

„MAGYAR ÉLETKÉPEK“

Szerkesztő **Frankenburg Adolf**.

Tartalma: Előszó, Fáy Andrásról. — Egy iskolai ka'and (humoristicai beszély), Kuthy Lajosról. — A szép Julesa (néprege), Tárkányi Béláról. — Lanka, (történeti beszély), Ney-től. — Egy kis tapasztalás, (szeszélyes életkép), Gáálról.

Első (hatíves) füzet, nagy 8-ad réiben, finom velinen, s csinos borítékban. Ára 2 ezüst huszas.

Az első füzet átvételével előfizetéképen a másodíknak ára is letéteik, mellyért azután a 6dik füzet ingyen fog kiszolgáltatni. Szinte mind a hat füzetre is fogadtatik el előfizetés 4 pgó forintjával

Heckenast Gusztáv kiadónak könyvkereskedésében.

Árverési hirdetmény.

Sz. Fehérvárott e folyó évi martius hó 5kén és 6kán a vásár-álláson 77. szám alatt jeles fajtu három, egyik 15, kettő pedig 16 markos paripa, közülök egyik hólgytól is használható lévén, — továbbá két 16 markos, pejszió, jól betanított kocsis ló, ugy szinte egy utazó-hintó, többféle házi bútorok, tükrök, pipák, fegyverek, és más egyéb holmik, a többet ígérőnek árverés úján készpénz fizetése mellett lesznek eladandók. A venni szándékozóknak délután 4 órakor jelenjenek meg.

Pénzkelet: Bécs, febr. 21én 1843.

	peng.pénz.
5 petes stat. kötelez.	110 1/16 fr.
4 petes	—
3 petes	77 1/2
1834ki stat. köles.	—
1839ki	388 3/4
21 petes bécsvárosi bankoköt.	65
Bankrészvény	—

Dunavizállás: febr. 24kén: 7' 7" 9".

Emich Gusztávnak könyvkereskedésében az uri s kigyó-utca szögletén meg a folyó hónapban megjelenik

ANGOL REGÉNYTÁRCZA

Britannia legjelesebb íróinak munkáiból különös figyelemmel válogatva.

Az első füzetet korunk legkedveltebb regényírójának

Boz (Dickens)

Twist Oliver

e g y

árva fia pályája,

fördítva **Gálszécsi Ödöntől**

ezimű munkájával, mellyből 60,000 példány kívántaték, kezd meg. A jeles írónak annyira kapások elmeszüléményei, hogy Albion fiai kötetenkinti megjelenésüket be nem várhatják, s ivenként fogadják a sajtó alól. „N i e k l e b y“ ezimű regényéből kevés óra alatt 17,000 példány kelt el. A fönnevezett kiadó, olvasó honosainak bizodalmat megnyerendő, közjavallatra méltatandó vállalatot vél létesíteni, illy közbeszülésben álló iratoknak hazai nyelvünkön megismertetése által; hogy ez a typographiai csinosásra minden művelt olvasó követelésének megfelelően, semmi költséget nem kímélend. Twist Oliver 5 tizenhatod rétu 4—5 ivű kötetre létszen fölosztva, mindenikét egy egy kömetszet: Cruikshank, Phiz és Seymour tollrajzai szerint ékesítendi, s csinosan füzve becsátatandik közre. A folytatást a részvét fogja elhatározni. miben kételkedni olvasó közönségünk elleni véteknek tartanók, annyival inkább, mivel a hozzájuthatást könnyebbitendők, egy egy füzet árát csak 20 kr. pgóben, az az húsz krajczárra pengóben szabtuk. Előfizethetni mátol fogva; az első kötetért leteendő díjjal az utósó ára is lefizettetik, az az: csak 40 kr. pgóben.

Avvertimento.

Avendo i Creditori e Pretendenti della Concursuale Massa di A D Treves con formali Atti di Cessione devolute le rispettive loro ragioni e pretese in favore della Consorte dell' oberato, Regina Treves nata Mandolfo, ed essendo in forza di queste la medesima divenuta l' assuntrice di tutta la Massa, e come tale giudizialmente riconosciuta, viene in conseguenza col presente Editto da qui recato ad universale saputa degl' Interesse aventi: che ad istanza della sú riferita Regina Treves Mandolfo, sia stata nel giorno 7 Ottobre 1842 al GNro 1934 decretata la cessione, ed il lievo del Concorso sulla facolta di A D Treves stato aperto il di 17 Aprile 1841.

Dal Giudizio Civico Distrettuale Fiume li 14 Gennajo 1843. F. de Verneda.

Gabonaár váltógarasokban.

	Tiszt.buz.	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza	Köles
Pesten, febr. 24.(pest.m.)	148—130	110—100	91—85	80—70	64—54	88 — 80	110 —
Debreczenb. „ 14.(pozs.m.)	70—62	60— 50	40—35	27—25	27—25	30 — 27	80 —
Temesvárott, „ 17. „	84—70	60—	44—	—	33—	36 —	—
Ujbecsén, „ 17. „	90—80	75—	—	35—	53—	40 —	—
Komáromb., „ 18. „	103—	—	80—	68—66	48—46	90 — 86	—
Pécsét, „ 11. „	100—90	72— 70	70—65	50—	40—	55 —	—
Körmenen, „ 13. „	120—	—	100—	80—	60—	100 —	—
Bartfán, „ 11. „	103—	90—	60—	50—	30—	—	192—
Veszprémb., „ 14. „	90—	73—	67—	56—	42—	60 —	83—
Baján, „ 15. „	83—	60—	50—	44—	33—	43 —	—
Mosonyban, „ 16. „	116—	90—	85—	60—	50—	90 —	—

Megjelenik minden szerdán és szombaton, fél évi ára helyben kihordással 5 ft. borítékkal postán 6 ft; ismeretlen kezektől bérmentesíteni kérjük a leveleket, a lapokat illető levelek a szerkesztőségnek címezhetendők.

Szerkesztő Kovacsóczy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűivel, uri-utca 453. szám.